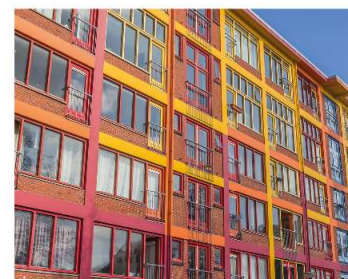

Woonzorganalyse gemeente Barendrecht

26 januari 2022

Eindrapportage – definitief – versie 2

DATUM	26 januari 2022
TITEL	Woonzorganalyse Barendrecht
ONDERTITEL	
OPDRACHTGEVER	BAR-organisatie
AUTEUR(S)	Ronald Camstra
PROJECTNUMMER	489.106
STATUS	Eindrapportage – definitief – versie 2

Inhoud

Inhoud

1 Inleiding

Onderzoeksvragen

Afbakening

Leeswijzer

2 Managementsamenvatting

De belangrijkste huisvestingsopgaven

3 Ouderen & mensen met een lichamelijke beperking

Zorgvraag in beeld

Ontwikkeling van de vraag naar wonen met zorg

Vraag naar toegankelijke ('geschikte') woningen

Mensen met een lichamelijke beperking

Gecclusterd en geschikt woningaanbod

De huisvestingsopgave: match vraag en aanbod

3

4

4

4

5

6

7

8

8

13

14

17

18

23

4 Mensen met een verstandelijke beperking

Woonvraag van verstandelijk beperkten

Aanbodanalyse

De huisvestingsopgave: match tussen vraag en aanbod

5 Beschermd wonen en uitstroom uit Maatschappelijke Opvang

Doelgroepen en context

Vraaganalyses Beschermd Wonen

Aanbodanalyse

Regulier woonaanbod

Match vraag en aanbod

Bijlage 1: Afkortingen en begrippen

Bijlage 2: Input van zorgaanbieders

26

26

29

29

30

30

31

32

32

33

34

36

1 Inleiding

We staan aan de vooravond van een flinke vergrijzing. In samenhang met de extramuralisering leidt dit tot veranderingen in de wereld van wonen en zorg. Ouderen met een zorgvraag, cliënten in de gehandicaptenzorg, mensen die Geestelijke GezondheidsZorg (GGZ) ontvangen en uitstromen uit Beschermd Wonen, de mensen die een beroep doen op de Maatschappelijke Opvang (MO) en niet in de laatste plaats de kwetsbare jongeren, die uitstromen uit de Jeugdzorg, blijven langer zelfstandig wonen of kunnen eerder terug naar huis.

Als gevolg van de beweging naar langer en weer thuis wonen, neemt het aantal zorgbehoevenden dat op de woningmarkt blijft en weer komt toe. Niet alleen verandert de omvang van deze groepen, ook hun woonwensen veranderen, bijvoorbeeld ten aanzien van de mogelijkheid om zorg te ontvangen, betaalbaarheid, levensloopbestendigheid en samenleven met leeftijds- of woonstijlgenoten. Succesvolle extramuralisering is mogelijk, maar alleen als wonen, woonomgeving en de sociale en zorginfrastructuur zodanig op elkaar worden afgestemd dat men kan terugvallen op een steunnetwerk. De vraag is in hoeverre het huidige woonzorgvastgoed en de huidige woningen voldoen aan de gewenste kwaliteiten, en of de woonomgeving en het aanbod van zorg en ondersteuning aansluiten bij de vraag.

De BAR-organisatie heeft Companen gevraagd onderzoek te doen naar de huisvestingsopgave naar wonen met zorg voor de verschillende doelgroepen in de gemeente Barendrecht. De resultaten van dit onderzoek kunnen gebruikt worden in het lokale samenwerkingsproces om de huisvestingsopgave voor wonen met zorg te realiseren.

Onderzoeksvragen

Dit onderzoek heeft als hoofddoel om het beeld van vraag en aanbod van zorgvastgoed te actualiseren in het kader van de recente ontwikkelingen in de zorg. De (toekomstige) woonbehoefte van inwoners is hierin het vertrekpunt. Op basis van de behoefte is vervolgens de noodzaak voor passend aanbod bepaald.

De onderzoeksvragen zijn:

- Wat is de ontwikkeling van de doelgroepen als gevolg van demografische ontwikkelingen (op basis van gemeentelijke bevolkingsprognoses), maatschappelijke trends en beleidsontwikkelingen tot 2040?
- Wat is het huidige aanbod aan woningen en woonvormen voor deze doelgroepen, en welke plannen voor uitbreiding hebben partijen op de korte termijn?
- Welke mogelijke knelpunten zijn er in de match van vraag en aanbod van passende woningen (woonzorgvormen) nu en op langere termijn (2025, 2030, 2040) en welke aanvullende maatregelen zijn nodig om hier in te voorzien?

We hanteren als zichttermijn voor de vraagontwikkeling en huisvestingsopgave de peilmomenten 2021-2025-2030-2040, waarbij de doorkijk naar 2040 is bedoeld om het punt op de horizon voor de langere termijn te verkennen.

Afbakening

De focus ligt in dit onderzoek op de *woonvraag* die samenhangt met die behoefte aan zorg en ondersteuning. Om die reden hanteren we in dit rapport niet het in de zorgwereld gebruikelijke onderscheid tussen intramurale en

extramurale zorg. In de praktijk zien we namelijk veel voorbeelden waarbij vastgoed voor zowel intramurale als extramurale zorg wordt ingezet. In dit rapport sluiten wij aan bij de verschijningsvorm van het vastgoed. Daarom maken we onderscheid tussen *geclusterde woonvormen* en *regulier wonen*. Mensen met een zware zorgvraag wonen meestal in een geclusterde woonvorm, passend bij de zorgvraag van zware/intensieve zorg/begeleiding. Het is soms ook mogelijk om in een reguliere woning intensieve zorg te ontvangen. Andersom komt het bij ouderen voor dat mensen *zonder* zware zorgvraag er toch voor kiezen om in een geclusterde woonvorm te gaan wonen. Bij een aantal doelgroepen hanteren we ook de term ‘gespikkeld wonen’. Dit zijn reguliere, niet-geclusterde woningen die liggen in de nabijheid van een woonvorm waarvandaan ondersteuning en begeleiding geboden wordt. De definities en begrippen staan in de bijlage.

Doelgroepen

In het onderzoek worden de volgende doelgroepen onderscheiden:

- Ouderen (65+)
- Mensen met een verstandelijke beperking (VG)
- Mensen met een lichamelijke beperking (LG)
- Mensen met een psychiatrische aandoening (doelgroep beschermd wonen)
- ‘Uitstromers’ vanuit beschermd wonen, maatschappelijke opvang en jeugdzorg met verblijf

Leeswijzer

Dit rapport begint met een samenvatting van de belangrijkste bevindingen: de verhouding tussen vraag en aanbod aan woningen voor verschillende zorgdoelgroepen en een aantal aanbevelingen voor het vervolg. In de volgende

hoofdstukken (3 tot en met 5) behandelen we steeds de woonopgave van afzonderlijke doelgroepen:

- Hoofdstuk 3. Ouderen en mensen met een lichamelijke beperking
- Hoofdstuk 4. Verstandelijk beperkten
- Hoofdstuk 5. Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

In de bijlagen staan een overzicht van begrippen, afkortingen en woonvormen (bijlage 1) en een overzicht van de uitvraag onder zorgaanbieders (bijlage 2).

2 Managementsamenvatting

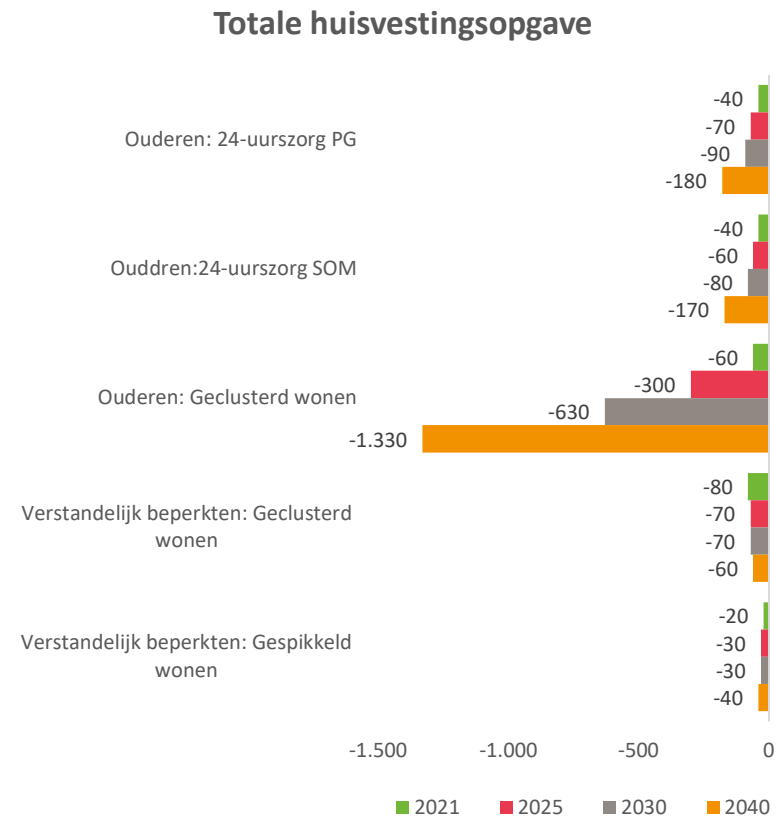
In dit onderzoek is gekeken hoe de (verwachte) vraag naar wonen met zorg zich verhoudt tot het huidige aanbod voor verschillende zorgdoelgroepen. In dit hoofdstuk vatten we de huisvestingsopgave kort samen op gemeentelijk niveau. Eerst geven we een totaaloverzicht van de kwantitatieve opgaven voor alle doelgroepen. Vervolgens geven we de beleidsopgaven per doelgroep. In de afzonderlijke hoofdstukken verdiepen we de uitkomsten.

De grootste opgaven als vertrekpunt

In de komende 20 jaar stijgt het aantal oudere huishoudens in Barendrecht van 5.740 naar 9.190. Maar liefst 44% van alle huishoudens is straks 65 jaar of ouder. Door het stijgende aantal ouderen groeit ook het aantal zorgvragers. Voor zorg aan huis biedt geclusterd wonen door hogere efficiëntie uitkomst. Aan deze woonvorm is ook een groeiende behoefte, de prognose laat hier het grootste tekort zien.

Hoewel slechts 23 procent van de woningvoorraad in Barendrecht geschikt is voor mensen met een mobiliteitsbeperking, bestaat hier op papier nog geen tekort aan geschikte reguliere woningen. Het overschot loopt in de komende jaren wel snel terug. Bovendien is in de praktijk een groot deel van de geschikte woningen bewoond door mensen die (nog) geen fysieke beperking hebben, zodat een overschot alleen op papier bestaat. Vanuit preventief oogpunt is het verstandig om een overaanbod aan geschikte woningen te hebben, omdat veel ouderen al vóórdat ze eventuele lichamelijke gebreken krijgen gelijkvloers willen gaan wonen.

Figuur 2.1: Overzicht van de vraag-aanbodbalansen voor de gemeente Barendrecht (2021 - 2040)

De belangrijkste huisvestingsopgaven

Ouderen

- Vraag en aanbod 24-uurszorg (PG en SOM): hier is op dit moment al sprake van een tekort, terwijl dit landelijk vaak nog niet zo is. **Het tekort groeit naar 350 plekken.**
- In de huidige situatie zien wij nauwelijks een tekort aan geclusterde woningen (slechts 60). **Richting 2040 loopt het tekort echter snel op tot 1.300 woningen.** Per marktsegment zien we nu al tekorten in de particuliere huur en koopsector, en ontspanning op het sociale segment, maar in de sociale huur ontstaan in de tijd ook tekorten.
 - Begin met nieuwe geclusterde woonconcepten te realiseren, bij nieuwe woonconcepten zoals het hofjeswonen, woonboerderijen of luxe (geschikte) appartementen.
 - Inventariseer of bestaand geclusterd aanbod genoeg kwaliteit biedt
- **Slechts 23 procent van de woningen is levensloopgeschikt.** Dit weegt op dit moment nog op tegen het aantal mensen met een mobiliteitsbeperking, maar vraagt wel aandacht voor matching van geschikte woningen aan de bewoners die dit nodig hebben.

Beschermd Wonen (Wmo)

- Huidige lokale vraag bedraagt rond de 20-30 plekken per jaar.

Uitstromers uit instellingszorg

- Jaarlijks stromen rond de 5 BW-cliënten uit
- Uitstroom MO en Jeugdzorg is niet in beeld

Verstandelijk beperkten

- **Huidige vraag is 300 indicaties. Dit aantal indicaties zal bij ongewijzigd licht dalen naar 280.**
 - Echter verwachten wij dat meer cliënten landelijk 'lokaal' gaan en willen wonen. Dit leidt tot een stabilisatie op 300 indicaties.
- **Er zijn op dit moment slechts 190 plekken, zodat er in beide scenario's sprake is van een tekort.**

3 Ouderen & mensen met een lichamelijke beperking

Lang niet alle ouderen (65-plussers) hebben een zorgvraag, en lang niet alle ouderen hebben behoefte aan een specifiek soort woning vanwege die zorgvraag. Verreweg de meeste ouderen (94%) wonen thuis, zo blijkt uit de Monitor Zorg voor ouderen 2018 van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa). Veel ouderen zijn daarbij niet afhankelijk van langdurige zorg en ondersteuning. Ook van de 85-plussers woont 70% nog thuis, vaak met ondersteuning vanuit de wijkverpleging.

In dit hoofdstuk gaan wij in op de woonvraag van twee groepen ouderen:

- *Ouderen die vanwege hun gezondheidssituatie een beroep doen op Wlz-zorg.* Dat betekent dat zij 'levenslang en levensbreed' ondersteuning nodig hebben, thuis of in een zorginstelling. Het gaat om mensen die permanent toezicht of 24 uur per dag zorg in de nabijheid nodig hebben. De meeste van deze mensen wonen in een verpleeghuis of verzorgingshuis. Een toenemend aandeel Wlz-cliënten ontvangt deze zorg thuis vanuit een MPT, PGB of VPT.
- Daarnaast gaan wij in op de woonvraag van *ouderen met een lichtere zorgvraag*: welk deel van hen zal een beroep doen op een geclusterde woonvorm, en welk deel zal wonen in een (aangepaste) reguliere woning?
- Tot slot, besteden we aandacht aan de woonbehoefte mensen met een lichamelijke- of mobiliteitsbeperking.

In de afgelopen jaren is de toegang tot de Wlz ingeperkt voor ouderen die Verpleging en Verzorging (VV) nodig hebben. Mensen met een zorgvraag waar vroeger indicatie VV 1, 2 of 3 voor werd afgegeven, kunnen tegenwoordig geen beroep meer doen op een woonplek in een instelling. In plaats daarvan krijgen

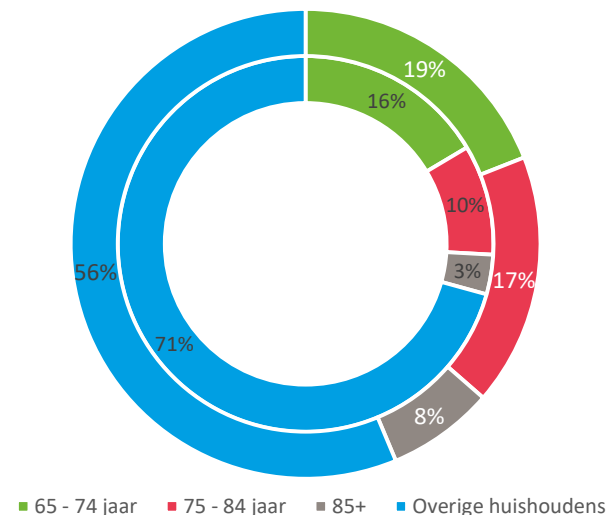
zij ondersteuning vanuit de Wmo. Bestaande cliënten met een lichte zorgvraag die in een instelling wonen, mogen hier wel blijven.

Zorgvraag in beeld

De groep ouderen in de gemeente Barendrecht zal in de komende jaren sterk gaan groeien: zijn er in 2021 ruim 5.740 65+-huishoudens, in 2040 zal dit aantal zijn opgelopen tot 9.190 huishoudens, een stijging van 60 procent.

Het aandeel oudere huishoudens van het totaal aantal huishoudens in Barendrecht neemt dan toe van 29 procent nu naar 44 procent in 2040, zoals grafiek 3.1 laat zien:

Figuur 3.1: Huishoudenssamenstelling 2021 (binnenring) - 2040 (buitenring)

Lang niet al deze ouderen hebben een zorgvraag en dat betekent dat zij ook lang niet allemaal behoefte hebben aan een specifieke woonvorm. Voor een deel van de ouderen geldt dit wél.

Om een inschatting te kunnen maken van de toekomstige zorgvraag én van de woonvraag die hiermee samenhangt, sluiten wij met onze prognoses aan bij het Zorgetredenmodel van de NZa.

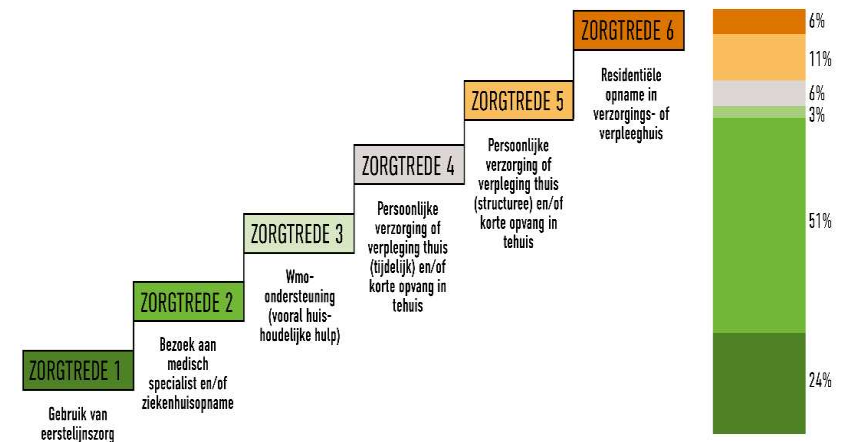
Zorgetredenmodel van de NZa

Het zorgetredenmodel van de Nederlandse Zorgautoriteit bevat zes treden. Alle Nederlandse ouderen (65+) zijn ingedeeld in één van deze treden op basis van de aard en mate van hun zorggebruik. De indeling van ouderen naar zorgetreden gebeurt op basis van de zwaarste zorgvorm die ouderen in het afgelopen half jaar ontvingen. Ter voorbeeld: in zorgtrede 4 en 5 kunnen mensen óók gebruik maken van huishoudelijke hulp vanuit de Wmo:

- Vitale ouderen zitten in zorgtrede 1. Zij wonen zelfstandig thuis en gaan slechts af en toe naar de huisarts of de apotheek voor medicatie.
- Zorgtrede 2 omvat zelfstandig thuiswonende ouderen die gebruik maken van medisch-specialistische zorg vanwege een acute zorgvraag, chronische ziekte of specialistische geestelijke gezondheidszorg.
- In zorgtrede 3 vallen ouderen die gebruik maken van Wmo-zorg en daarmee een lichte mate van afhankelijkheid van zorg of ondersteuning hebben. Deze zorg betreft hulpmiddelen, voorzieningen, huishoudelijke hulp of andere zorg waarvoor een eigen bijdrage verschuldigd is.
- Bij zorgtrede 4 maakte de oudere tijdens de afgelopen zes maanden tijdelijk (niet meer dan 3 maanden) gebruik van professionele zorg: persoonlijke verzorging en wijkverpleging uit de Zvw of mpt/pgb uit de Wlz, of revalidatiezorg, eerstelijnsverblijf of Wmo-verblijf of andere Wmo-zorg die in 2015 uit de AWBZ is overgeheveld. Deze groep ouderen kan ook nog steeds gebruik maken van huishoudelijke hulp uit de Wmo.

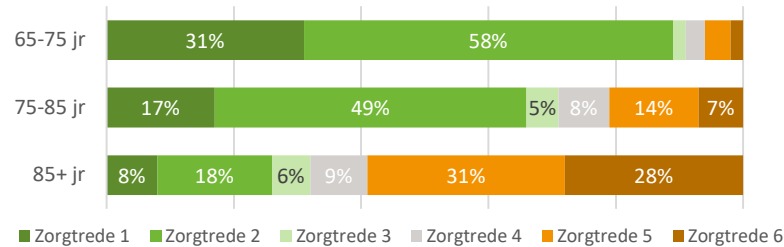
- In zorgtrede 5 maakt de oudere **structureel** (langer dan 3 mnd) gebruik van de zorg die net onder zorgtrede 4 is beschreven. Deze groep ouderen kan ook nog steeds gebruik maken van huishoudelijke hulp (Wmo).
- In zorgtrede 6 zitten ouderen die zijn opgenomen in een intramurale instelling of die een 'Volledig Pakket Thuis (VPT)' ontvangen via de Wlz.

Figuur 3.2: Zorgetredenmodel NZa (Monitor Zorg voor Ouderen, 2018)

Hoe hoger de leeftijd, hoe vaker een oudere gebruik maakt van relatief zware zorg; de verdeling over de zorgetreden van 85-plussers ziet er dan ook heel anders uit dan van de groep 65-75-jarigen. Figuur 3.3 toont de landelijke verdeling over zorgetreden van verschillende leeftijdsgroepen.

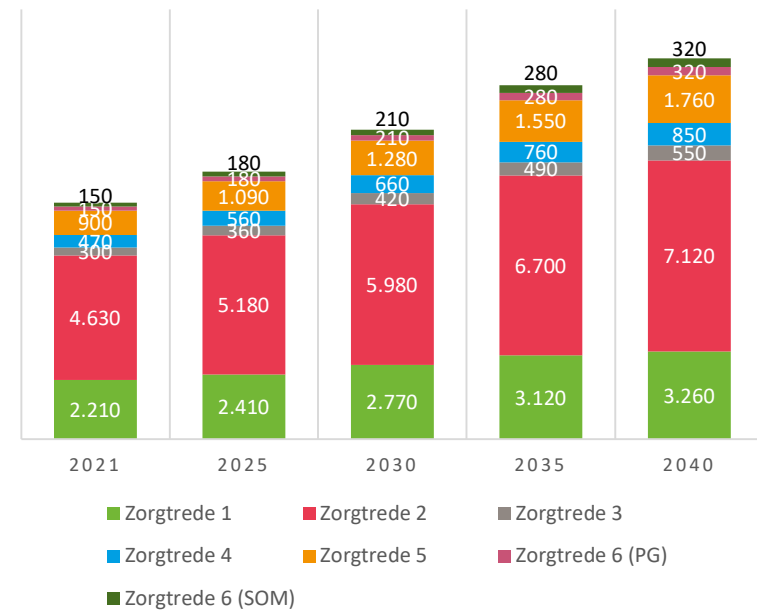
Figuur 3.3: Verdeling zorgvraag in zorgtrede, naar leeftijd

Bron: NZA, Monitor Zorg voor ouderen (2018)

Wanneer we deze cijfers doorrekenen met de bevolkingsprognose per leeftijdscategorie voor Barendrecht, dan kunnen we een prognose berekenen voor de toekomstige omvang van de groep ouderen in de verschillende zorgtrede in de gemeente. Daarbij leiden veranderingen in de leeftijdsopbouw tot veranderingen in de zorgvraag.

Figuur 3.4: Prognose zorgvraag ouderen in Barendrecht naar zorgtrede (in personen)

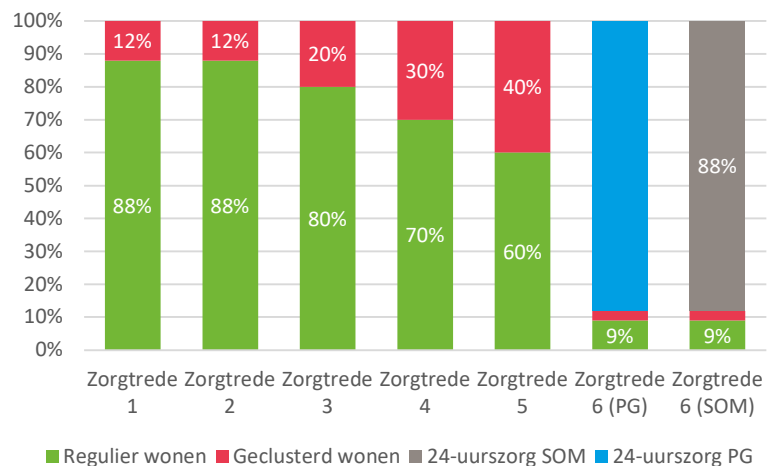
Bron: NZa, Monitor Zorg voor ouderen, bevolkingsprognose Barendrecht, bewerking Companen.

Van zorgvraag naar woonvraag

Ouderen in zorgtrede 6 wonen in een verzorgings- of verpleeghuis (of krijgen Wlz-zorg thuis via een Volledig Pakket Thuis). Landelijk gaat het om 6% van de 65-plussers. De overige ouderen wonen volgens de definitie van de NZa 'thuis'. Dit kan echter ook een geclusterde woonvorm zijn speciaal voor ouderen. Hoe hoger de zorgtrede, hoe groter de kans dat een oudere ervoor kiest om in een geclusterde woonvorm te gaan wonen.

In de onderstaande grafiek 3.5 geeft weer hoe wij ouderen in de verschillende zorgtrede toerekenen aan de verschillende woonvormen in de gemeente Barendrecht op dit moment. Voor de 'basisvariant' van de prognose woonvormen gaan wij uit van deze percentages, en rekenen deze demografisch door.

Figuur 3.5: Situatie 2021, inschatting woonvraag per zorgtrede

We maken hierbij een onderscheid tussen de volgende woonvormen:

- Regulier wonen ('normale' eengezinswoningen of appartementen)
- Geclusterd wonen voor ouderen (bijvoorbeeld seniorenwoningen, aanleunwoningen, hofjeswonen)
- Geclusterd wonen met 24-uurszorg (gefinancierd vanuit de Wlz en *alleen toegankelijk met een Wlz-indicatie*)

Vervolgens hebben we aannames gedaan over de wijze waarop de huidige verdeling zich in de toekomst zal gaan ontwikkelen naar 2040. Deze percentages zijn gebaseerd op aannames n.a.v. maatschappelijke trends die we in ons werkveld waarnemen:

- 1. Meer ouderen met een zwaardere zorgvraag kiezen voor geclusterd wonen.** We zien dat de beweging van het verpleeghuiszorg naar geclusterd wonen fors is. Ouderen willen veelal maar 1 keer verhuizen, en zien het verpleeghuis steeds vaker als een laatste redmiddel/eindstation. Zij kiezen bij verhuizing voor een stap naar geclusterd wonen. Een voorwaarde voor deze trend is het realiseren van de juiste geclusterde woonconcepten.

Effect: Ouderen zullen in de toekomst vaker de stap zullen zetten vanuit regulier wonen naar een vorm van geclusterd wonen in plaats van naar een verpleeghuis.

- 2. Aantrekkelijk nieuw geclusterd aanbod wakkert vraag aan, mede door aandacht voor doorstroming.** De vraag naar geclusterd wonen neemt toe, ook onder ouderen zonder directe zorgvraag. Een groeiende groep ouderen zal voorsorteren op een eventuele zorgvraag of mogelijke vereenzaming. De ontwikkeling van nieuw, aantrekkelijk aanbod in geclusterde, 'vernieuwende woonvormen' (zoals hofjeswonen) wakkert deze vraag aan, mits de partijen in de gemeente dit aanbod goed onder de aandacht weten te brengen bij de doelgroep. Financieringsvormen zoals VPT en MPT (Volledig/ Modulair Pakket Thuis) werken ondersteunend aan dit verhuisgedrag.

Effect: Ouderen zullen in de toekomst eerder de stap zullen zetten vanuit regulier wonen naar een vorm van geclusterd.

3. De inzet van technologie maakt ‘thuis’ wonen vaker en langer mogelijk voor zorgvragers. Een groot deel van de nieuwe generatie ouderen is bezig om ‘de eigen zaakjes te regelen’, waardoor ze langer in de huidige woning kunnen blijven wonen. Er zijn ook ouderen die dit zelf niet kunnen en tegen problemen aanlopen, zoals financiële beperkingen.

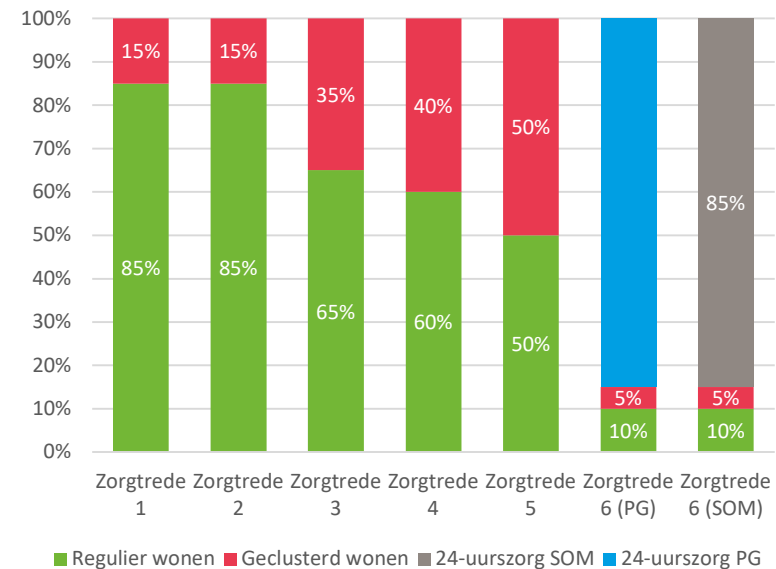
Effect: We verwachten een voorzichtig effect, waarbij mensen met een lichtere zorgvraag (zorgtrede 4) vaker regulier blijven wonen en dus niet verhuizen richting een vorm van geclusterd wonen. Daarnaast zullen zware somatische zorgvragers (zorgtrede 6) vaker blijven wonen in geclusterd wonen, en dus niet verhuizen naar een 24-uurszorginstelling.

Samenvattend zorgen bovenstaande trends voor enige verschuiving van de vraag van regulier wonen en van 24-uurszorg naar geclusterd wonen voor ouderen. De inzet van technologie dempt dit effect; ouderen kunnen een verhuizing hierdoor ook langer uitstellen. Een deel van de langdurige zorgvragers zal in de toekomst Wlz-zorg ontvangen in geclusterd wonen in plaats van in het verpleeghuis.

We zien bijvoorbeeld een verschuiving van 24-uurszorg richting geclusterd wonen. Steeds meer (intensieve) somatische zorg wordt thuis geleverd. Voor het leveren van (intensieve) ambulante zorg zijn geclusterde woonvormen geschikt vanwege de beperkte reisafstand tussen adressen.

Figuur 3.6 vat de gewijzigde inschatting van de woonvraag in 2040 samen:

Figuur 3.6: Situatie 2040, inschatting woonvraag per zorgtrede

Het resultaat is een toenemende behoefte aan geclusterd wonen. Dit moet niet opgevat worden als tegenstrijdig aan de tendens dat ouderen steeds langer vitaal blijven. Als ouderen langer vitaal blijven, dan blijven ze tot op hogere leeftijd in een lage zorgtrede. Zorgtrede 1 is de meest vitale groep onder 65+’ers; zij maken geen gebruik van specialistische zorg of thuiszorg vanuit Wmo of Zvw. Als ouderen langer vitaal blijven, dan blijven ze dus langer in zorgtrede 1.

Verreweg het grootste deel van de mensen in zorgtrede 1 woont in een reguliere woning en gaat pas verhuizen als de vitaliteit achteruit gaat (en ze dus

in een hogere zorgtrede terecht komen). Ons model gaat er wel van uit dat toekomstige ouderen iets vaker dan nu al voordat ze een zorgvraag hebben (dus al in zorgtrede 1 of 2), de stap zullen zetten naar geclusterd wonen. De veronderstelling die hier onder ligt, is gebaseerd op veel signalen dat ouderen soms wel willen verhuizen omdat ze hun huis of tuin te groot vinden / willen voorsorteren op een latere zorgvraag, maar dat niet doen omdat er voor hen op dit moment geen aantrekkelijk aanbod is. Deze latente vraag nemen we op deze manier mee.

Vanuit een groeiend besef van eigen verantwoordelijkheid en de wens om regie te houden over het eigen leven willen veel ouderen nadenken over hoe ze 'later' willen wonen; voor een deel van hen leidt dat ook tot de wens om te verhuizen in een eerder stadium dan dat het om gezondheidsredenen echt moet.

Ontwikkeling van de vraag naar wonen met zorg

In de vorige paragraaf lieten we zien welke groei we in de komende jaren verwachten voor de verschillende zorgtrede. Wanneer we deze 'zorg-prognose' vertalen naar een prognose van de woonvraag, dan leidt dit tot de volgende prognose voor woonvormen. Een groot gedeelte van deze 65-plushuishoudens zal voornamelijk binnen de vraag naar regulier wonen blijven vallen. Als we het hebben over een reguliere woning dan betreft het een 'gewone', niet-geclusterde woning. Het gaat hierbij zowel om gezinswoningen als om appartementen of studio's waar ook mensen zonder zorgvraag kunnen wonen.

De basisvariant op basis van ongewijzigde voorkeuren (weergegeven in figuur 3.5) ziet er als volgt uit:

Tabel 3.1: Prognose woonvormen, basisvariant (2021 - 2040; afgerond op tientallen)

	2021	2025	2030	2035	2040
Regulier wonen	4.390	4.930	5.700	6.440	6.820
Geclusterd wonen	1.110	1.280	1.490	1.710	1.870
Geclusterd wonen (24-uurszorg SOM)	130	160	190	240	280
Geclusterd wonen (24-uurszorg PG)	130	160	190	240	280
Totaal aantal huishoudens 65+	5.760	6.530	7.570	8.630	9.250

Bron: Bevolkingsprognose Barendrecht, gegevens zorggebruik CIZ & NZa, en bewerking Companen.

Het gaat hier puur om de geschatte vraag, niet om de daadwerkelijke aantallen woningen in de verschillende vormen, ook in het basisjaar 2021. Op basis van de demografische samenstelling schatten wij de huidige vraag naar geclusterd wonen in Barendrecht in op ruim 1.100 woningen, maar het is daarmee nog niet gezegd dat die er nu ook zijn. Indien de vraag in 2021 al hoger is dan het huidige aanbod, dan is er op dit moment al sprake van een tekort.

De groei van de groep 65-plushuishoudens zal leiden tot een stijging van de vraag naar alle onderscheiden woonvormen. In absolute zin is de stijging van de vraag naar reguliere woningen het grootst. Maar doordat er steeds meer 'oudere ouderen' in de gemeente zullen wonen, zal de behoefte aan geclusterd wonen *relatief* meer gaan toenemen (met bijna 70 procent, tegen 55 procent groei van de vraag naar regulier wonen).

Naast bovenstaande basisvariant hebben we ook de trendvariant uitgewerkt waarin we rekening hebben gehouden met de verandering van voorkeuren en een aantal trends, zoals die hierboven kort zijn beschreven (zie figuur 3.6).

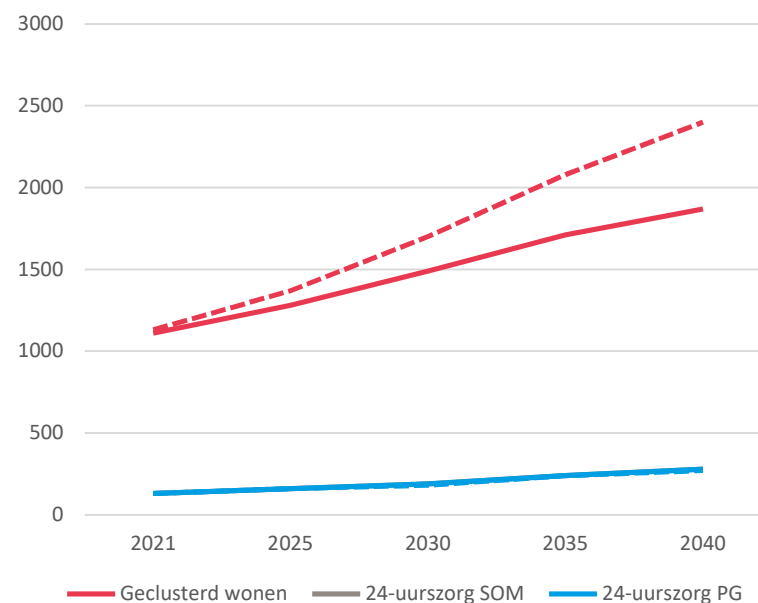
Tabel 3.2: Prognose woonvormen, trendvariant (2021 - 2040; afgerond op tientallen)

	2021	2025	2030	2035	2040
Regulier wonen	4.380	4.840	5.510	6.090	6.310
Geclusterd wonen	1.130	1.370	1.700	2.080	2.400
Geclusterd wonen (24-uurszorg SOM)	130	160	180	230	270
Geclusterd wonen (24-uurszorg PG)	130	160	180	230	270
Totaalaantal huishoudens 65+	5.770	6.530	7.570	8.630	9.250

Bron: Bevolkingsprognose Barendrecht, gegevens zorggebruik CIZ & NZa, en bewerking Companen.

Met de twee prognoses (tabel 3.1 en 3.2) creëren we een bandbreedte waarbinnen de werkelijke vraag zich waarschijnlijk zal voltrekken. In grafiek 3.7 geven we deze bandbreedte grafisch weer voor de geclusterde woonvormen. De stippellijn geeft hierbij het trendscenario aan. In het trendscenario zien we een toegenomen stijging van de geclusterde ‘tussenvormen’; woonvormen die geschikt zijn voor zorgsituaties tussen de reguliere woningvoorraad en de verpleeghuizen in. De rechte lijnen geven zicht op de basisvariant.

Figuur 3.7: Ontwikkeling geclusterde woonvormen (basis= rechte lijn; trend; stippellijn)

Bron: Woonzorgweter, Companen.

Vraag naar toegankelijke ('geschikte') woningen

Een deel van de zelfstandig (regulier) wonende ouderen heeft behoefte aan een 'toegankelijke' of 'geschikte' woning. Zij ervaren mobiliteitsbeperkingen binnen en/of buiten de woning. Het zijn niet alleen ouderen die behoefte hebben aan rolstoelgeschikte woningen, ook mensen met een lichamelijke beperking zijn op zoek naar een woning die voor hen toegankelijk is.

Om de vraag naar geschikte woningen te bepalen, maken we onderscheid tussen mensen die een rollator gebruiken en mensen die een rolstoel gebruiken. Mensen in een rolstoel hebben immers aanvullende eisen ten aanzien van toegankelijkheid in de woning, om bijvoorbeeld huishoudelijke taken te kunnen uitvoeren of zich vrij te bewegen door het huis (draaicirkels).

Zowel aan de vraag- als aan de aanbodkant geldt dat de indeling op basis van mobiliteitsbeperkingen de indeling naar zorgvraag (in 'zorgtreden') doorkruist. Niet alle mensen met een zorgvraag hebben ook een mobiliteitsbeperking, en vice versa. En rollator- en rolstoelgeschikte woningen komen zowel voor in geclusterde woonvormen als ook in reguliere, al dan niet geclusterde woningen.

Het aantal mensen met een mobiliteitsbeperking ontleen wij aan onderzoeksgegevens van ABF (2020). Zij ramen het aantal huishoudens met een ADL-beperking¹ op circa 635 huishoudens in 2021. Er is geen prognose beschikbaar van het toekomstig aantal mensen met een mobiliteitsbeperking. Om hier toch een inschatting van te kunnen maken, kijken we naar de verwachte ontwikkeling van de groep ouderen die valt in zorgtrede 3 t/m 5 (waarbij wij ervan uitgaan dat de ontwikkeling van het aantal mensen met een mobiliteitsbeperking hier gelijke tred mee houdt).

Op basis van (schaarse) landelijke data weten we dat circa 1% van alle huishoudens een bewoner heeft die gebruik maakt van een rolstoel. Dit houdt in dat 1% van alle woningen rolstoelgeschikt zou moeten zijn. In de praktijk blijkt een deel van de mensen die gebruik maakt van een rolstoel ook uit de voeten te kunnen met een rollatorgeschikte woning, bijvoorbeeld omdat zij de

rolstoel alleen buitenshuis gebruiken. Voor de berekeningen in dit hoofdstuk gaan wij er echter vanuit dat iedere persoon in een rolstoel ook daadwerkelijk behoefte heeft aan een rolstoelgeschikte woning. Voor de rest van de groep mensen met een mobiliteitsbeperking gaan wij ervan uit dat zij behoefte hebben aan een rollatorgeschikte woning.

Tabel 3.3: Vraagprognose 'geschikte' woningen (2021 - 2040; huishoudens; afgerond op 5-tal)

	2021	2025	2030	2035	2040	Toename 2021- 2040
Rolstoelgeschikte woning	200	220	255	290	305	105
Rollatorgeschikte woning	830	925	1.070	1.200	1.275	445
Totaal	1.030	1.145	1.325	1.490	1.580	525

Bron: Woonzorgweter, Companen

Tabel 3.3 laat zien dat in de huidige situatie circa 200 huishoudens in de gemeente Barendrecht behoefte hebben aan een rolstoelgeschikte woning en circa 830 huishoudens aan een rollatorgeschikte woning. De behoefte aan 'geschikte' woningen groeit van ruim 1.000 woningen nu (2021) naar bijna 1.600 in 2040.

¹ Beperkingen bij Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen zoals traplopen, zich wassen of aankleden.

Marktsegment

Op basis van het WoON2018, is achterhaald in welk marktsegment mensen nu wonen en hoe zij graag willen wonen. Dat maakt het mogelijk om de prognose voor geclusterd wonen voor ouderen verder uit te splitsen. Wij verwachten dat circa 65% van de ouderen die geclusterd wil wonen een sociale huurwoning wenst. 23% van de ouderen wenst een koopwoning en 12% een particuliere huurwoning.

Deze aandelen leiden tot de volgende onderverdeling van de behoefte aan geclusterd wonen, naar marktsegment:

Tabel 3.4: Verwachte vraag naar geclusterd wonen, uitgesplitst naar marktsegmenten (2020 - 2040; huishoudens; afgerond op 10-tal)

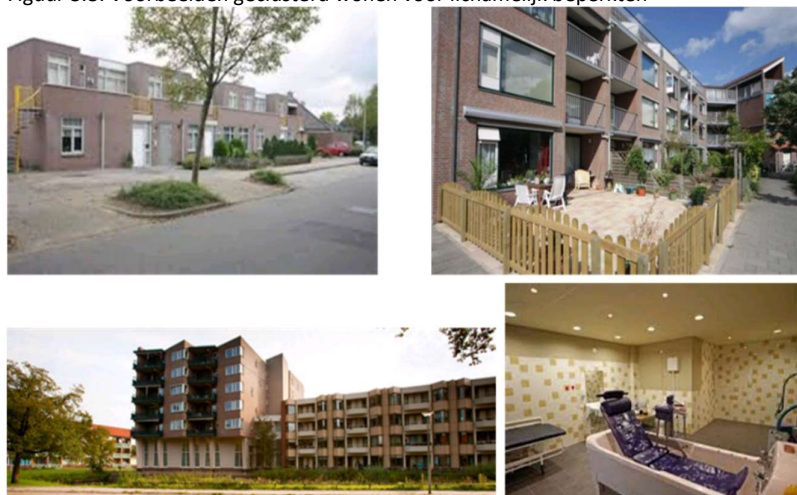
	2021	2025	2030	2040
Sociale huur	720 - 730	820 - 880	950 – 1080	1.170 – 1.500
Part. huur	130	150 - 160	170 - 200	210 - 290
Koop	250 - 260	290 - 320	350 – 400	440 – 570
Totaal	1.110 - 1.130	1.280 – 1.370	1.490 – 1.700	1.870 – 2.400

Bron: Woonzorgweter, Woon2018 en CBS-Microdata.

Mensen met een lichamelijke beperking

Tussen de (somatische) ouderenzorg en de zorg voor lichamelijk beperkten bestaat veel synergie. Mensen met een lichamelijk handicap hebben net als ouderen vaak behoefte aan een aangepaste woning en soms ook aan (intensieve) zorg. In deze paragraaf brengen we de langdurige zorgvragers met een lichamelijke beperking in beeld. Over het algemeen wonen mensen die vanwege lichamelijke beperkingen Wlz-zorg ontvangen in kleinschalige, geclusterde concepten. Een deel van de cliënten woont in een groepswoning met gedeelde voorzieningen. De illustraties hieronder geven een indruk van de variëteit aan woonvormen die vallen onder de noemer ‘geclusterd wonen’.

Figuur 3.8: Voorbeelden geclusterd wonen voor lichamelijk beperkten

Om een inschatting te maken van de omvang van de groep met een lichamelijke beperking, is gebruik gemaakt van de afgegeven LG-indicaties vanuit CIZ-data. Dit zijn de afgegeven indicaties voor mensen die 24-uurszorg nodig hebben. Het aantal mensen met een LG-indicatie in de gemeente Barendrecht was in de afgelopen jaren redelijk stabiel. In de gemeente wonen relatief minder mensen met een LG-indicatie dan gemiddeld in Nederland.

Tabel 3.5. Gemeente Barendrecht: Wlz-indicaties LG

	1-1-2018	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021
Barendrecht	20	20	20	25
LG-indicaties per 1.000 inwoners				0,5
Nederland	16.295	16.020	15.870	15.955
LG-indicaties per 1.000 inwoners				0,9

Bron: CIZ.

In combinatie met de bevolkingsprognose van de gemeente Barendrecht kan een inschatting worden gemaakt van het aantal mensen met en LG-indicatie voor de periode tot 2040. In 2021 hadden 10 mensen in de gemeente een LG-indicatie. Dit aantal blijft naar verwachting de komende jaren stabiel.

Tabel 3.6: Vraag naar wonen LG (2021 - 2040; huishoudens; afgerond op 10-tal)

	2021	2025	2030	2035	2040
Demografische doorrekening	25	25	25	25	25

Bron: Woonzorgweter, Companen.

We zien dat de huidige vraag voor mensen met een LG-beperking relatief beperkt is. Nu het zorglandschap in toenemende mate gedecentraliseerd wordt, verwachten wij dat mensen met een beperking vaker ‘lokaal gaan wonen’: de vraag kan zich in de toekomst meer evenwichtig spreiden over het land. In dat scenario kan de vraag in 2040 oplopen tot 45 plekken.

Geclusterd en geschikt woningaanbod

Companen heeft een uitvraag gedaan onder zorgaanbieders en corporaties om het aanbod aan ouderenhuisvesting in beeld te brengen. Het bestaand aanbod aan ouderenhuisvesting zetten wij hier af tegen de (toekomstige) vraag.

Tabel 3.7: Aanbod geclusterd woningaanbod naar aanbieder (situatie 2021)

Organisatie	Naam Complex	Geclusterd wonen	24 uur PG	24 uur SOM
Patrimonium Barendrecht	Niet gespecificeerd	782		
Woonzorg NL	Windsingel	80		
Wooncompas	Mullerhaven	41		
Wooncompas	Avenue Carré	140		
Maaswonen	Carnisseborgh	30		
Laurens	De Elf Ranken		62	64
Laurens	Borgstede		33	40
Totaal		1.073	95	104

Bron: Aanbodinventarisatie, Companen.

We zien momenteel in de gemeente Barendrecht 199 plekken geclusterd wonen met 24-uurszorg. Het aanbod aan 24-uurszorg wordt bewoond door mensen met somatische of psychogeriatrische klachten. De praktijk leert dat een (groot) deel van deze plekken wisselend inzetbaar is: hetzij voor mensen met somatische of psychogeriatrische problematiek, maar soms ook voor thuiszorg (Zvw) en tijdelijke zorg.

In de aanbodinventarisatie is zowel gekeken naar complexen waar alleen mensen met een Wlz-indicatie kunnen wonen, als naar het aanbod aan 'geclusterd wonen voor ouderen'. Zoals eerder beschreven, gaat het bij

geclusterd wonen om complexen waarvoor een Wlz-indicatie geen voorwaarde is om er te kunnen wonen. In veel gevallen is het wél mogelijk om hier Wlz-zorg te ontvangen, via een VPT of MPT. Het gaat dus om 'tussenvormen', tussen regulier wonen en het verpleeghuis, waar zowel zorgvragers als zorgdragers wonen.

In totaal hebben we zicht gekregen op 1.073 woningen in geclusterde woonvormen. Het betreft in alle gevallen sociale huurwoningen. Van Patrimonium Barendrecht is geen compleet overzicht ontvangen, zodat we hier geen uitsplitsing kunnen maken naar complex, en ook niet hebben kunnen toetsen of de 782 als 55-plus gelabelde woningen van Patrimonium aan alle aspecten van de definitie van geclusterd wonen voldoen.

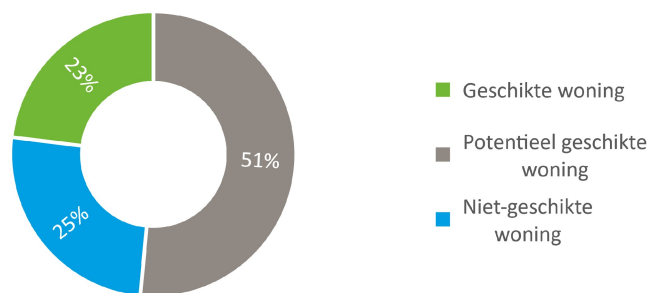
Geschikt woningaanbod

In onze analyse van de geschiktheid van de woningvoorraad zijn wij uitgegaan van de volgende meetgraad voor 'geschiktheid': alle primaire voorzieningen (slaapkamer, woonkamer, toilet, badkamer en keuken) liggen gelijkvloers of zijn zonder traplopen bereikbaar. De woning is geschikt voor bewoners met geringe beperkingen bij het lopen, die eventueel een wandelstok of kruk(ken) gebruiken. Alle appartementen of (galerij)flats gelden als 'geschikt', zolang deze over een lift beschikken.

Eengezinswoningen wijzen wij als 'potentieel geschikt' aan als zij voldoen aan één van deze kenmerken:

- eengezinswoning, gebouwd na 1998;
- inhoud bij koopwoning is groter dan 350 m3 en gebouwd na 1965;
- inhoud bij huurwoning is groter dan 300 m3 en gebouwd na 1980;
- geschakelde woning.

Figuur 3.8: Aanbod 'geschikte' woningen in de gemeente Barendrecht volgens 'doorzonscan' (2021)

Bron: WOZ-registratie gemeente Barendrecht, bewerkt door Companen (2021).

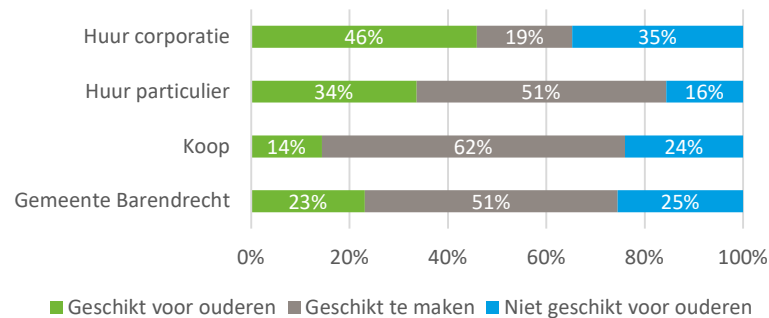
Ongeveer de helft de woningvoorraad in de gemeente Barendrecht is potentieel schikt (51%). Dit zijn ongeveer 10.000 woningen. Een beperkt gedeelte (23%) van de woningen in de gemeente is reeds geschikt en 25% van de woningvoorraad is niet geschikt voor ouderen of mensen met een mobiliteitsbeperking. Het gaat hier over ongeveer 4.500 geschikte woningen en ongeveer 5.000 niet-geschikte woningen.

In vergelijking met andere gemeenten is het aandeel geschikte woningen in Barendrecht gemiddeld. Barendrecht zit tussen de bureu Ridderkerk (25 procent) en Albrandswaard (17 procent) in, en bijvoorbeeld Papendrecht heeft 25 procent geschikte woningen, gemeente Westland 22 procent, Rijswijk 27 procent, Katwijk 31 procent, Gooise Meren 26 procent en Stichtse Vecht 24 procent. Alleen in gemeenten met duidelijk meer appartementsbouw ligt het percentage hoger.

Uitsplitsing naar eigendomssituatie

De geschiktheidsopgave binnen Barendrecht is onevenredig verdeeld naar de eigendomssituatie. Huurwoningen zijn vaker gelijkvloers dan koopwoningen, en daarmee vaker geschikt voor ouderen. De uitsplitsing van de woningvoorraad naar eigendom laat het volgende beeld zien:

Figuur 3.9: Geschiktheid woningvoorraad naar eigendom volgens 'doorzonscan' (2021)

Bron: WOZ-gegevens gemeente Barendrecht.

- Sociale huurwoningen zijn relatief het vaakst geschikt voor ouderen (bijna de helft van de voorraad). In absolute aantallen gaat het om bijna 1.900 geschikte corporatiewoningen. Aan de andere kant telt de sociale huur ook relatief veel ongeschikte woningen, ruim een derde is niet geschikt te maken. Dit hangt veelal samen met de afwezigheid van een lift of een nauwe trapopgang, waardoor er geen ruimte is voor een traplift.
- De geschiktheid in de particuliere huursector is iets lager dan in de sociale huur, maar groter dan in de koopsector. Het aandeel geschikte woningen is 34% (669 woningen). Bovendien is een fors deel van de rest wel geschikt te maken, slechts 16 procent van de particuliere huur is ongeschikt voor ouderen.
- De grootste opgave ligt in de koopsector; het aandeel 'geschikte woningen' is hier klein, slechts 14 procent (1.900 woningen). Meer dan de helft van de koopwoningen is wel geschikt te maken, vaak gaat het hier om grote eengezinswoningen waar ruimte is voor een traplift.

Tabel 3.8: Geschiktheid woningvoorraad gemeente Barendrecht naar eigendomsvorm, in absolute getallen

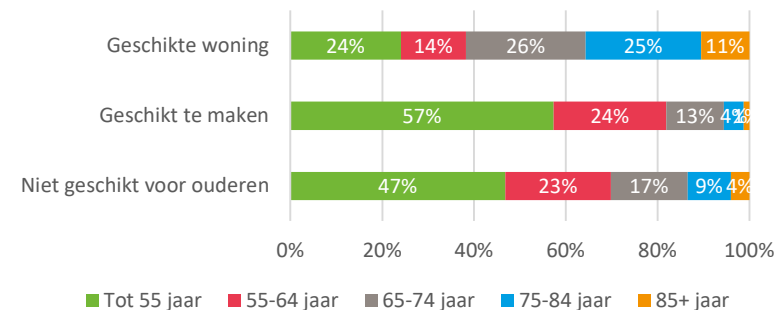
	Geschikt voor ouderen	Geschikt te maken	Niet geschikt	Totaal
Huur corporatie	1893	797	1432	4122
Huur particulier	669	1008	311	1988
Koop	1923	8200	3205	13328
Gemeente Barendrecht	4486	10006	4951	19443

Bron: WOZ-gegevens gemeente Barendrecht

Uitsplitsing naar leeftijdsklasse

Niet iedere geschikte woning wordt bewoond door een oudere met een mobiliteitsbeperking. We zien dat van de geschikte woningvoorraad zo'n 38 procent wordt bewoond door huishoudens onder de 65 jaar. Deze woningen zijn dus niet op korte termijn beschikbaar voor ouderen met een mobiliteitsbeperking. Het aantal voor ouderen beschikbare geschikte woningen is dan ongeveer 2.700.

Figuur 3.10: Bewoners van geschikte, geschikt te maken en ongeschikte woningen naar leeftijd.

Bron: WOZ-gegevens en BRP-gegevens gemeente Barendrecht.

Tabel 3.9: Bewoners van geschikte, geschikt te maken en ongeschikte woningen naar leeftijd, in absolute getallen

	Geschikte woning	Geschikt te maken	Niet geschikt voor ouderen
Tot 55 jaar	1053	5675	2263
55-64 jaar	617	2418	1110
65-75 jaar	1138	1250	809
75-85 jaar	1098	423	455
85+ jaar	460	122	195
Totaal	4366	9888	4832

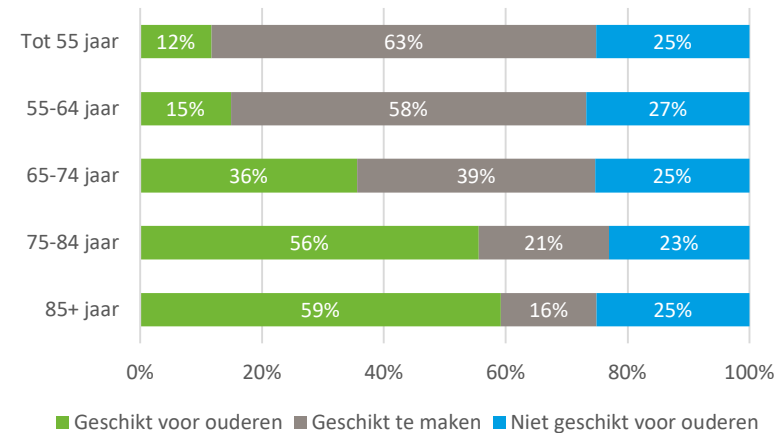
Bron: WOZ-gegevens en BRP-gegevens gemeente Barendrecht.

Tabel 3.9 laat de absolute aantallen zien. Er wonen in Barendrecht 195 huishoudens van boven de 85 jaar in een woning die niet geschikt is en ook niet geschikt te maken. Deze huishoudens kunnen bij een afnemend mobiliteitsvermogen in acute problemen geraken.

Ook in figuur 3.11 is te zien dat de oudere leeftijdsklassen vaker in een geschikte woning wonen. Van de oudste twee klassen, 75-84 jaar en 85 jaar en ouder, woont meer dan de helft in een geschikte woning.

Het aandeel ongeschikte woningen is in iedere leeftijdsklasse ongeveer een kwart, en opvallend constant naar leeftijd. Ongeveer een kwart van de oudere Barendrechtters woont dus in een woning die niet geschikt is voor ouderen en ook niet geschikt is te maken. Een deel van deze groep kan bij het ouder worden hierdoor op termijn in problemen komen.

Figuur 3.11: Geschiktheid van de woning naar leeftijd.

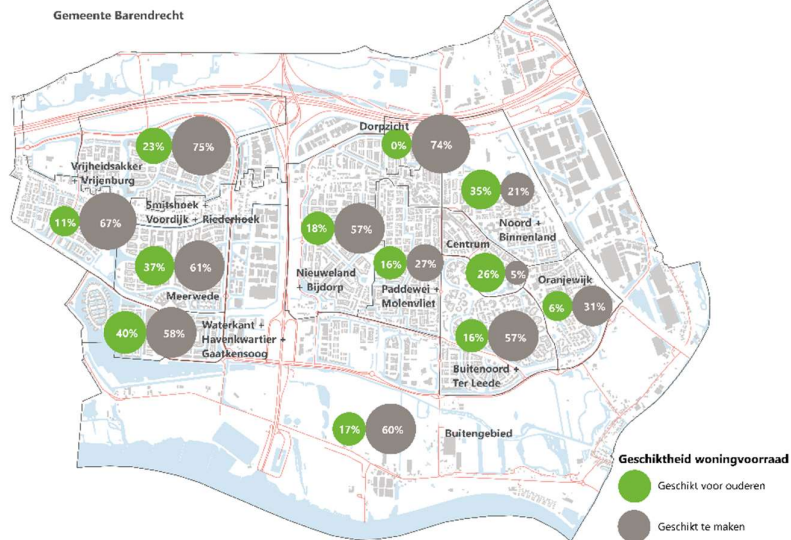

Bron: WOZ-gegevens en BRP-gegevens gemeente Barendrecht.

Uitsplitsing naar wijken en dorpen

In de wijken 02 (Noord + Binnenland), 09 (Meerwede) en 10 (Waterkant + Havenkwartier + Gaatkensoog) is het aandeel geschikte woningen voor ouderen en mensen met een mobiliteitsbeperking het hoogst (meer dan één op de drie). In Dorpzicht daarentegen zijn er helemaal geen geschikte woningen. Hier zijn wel de meeste woningen geschikt te maken, net als in de recente wijken in de westkant van de gemeente. In het Centrum, in de wijk Oranjewijk en in wijk 05 (Paddewei + Molenvliet) is meer dan de helft van de woningen ongeschikt.

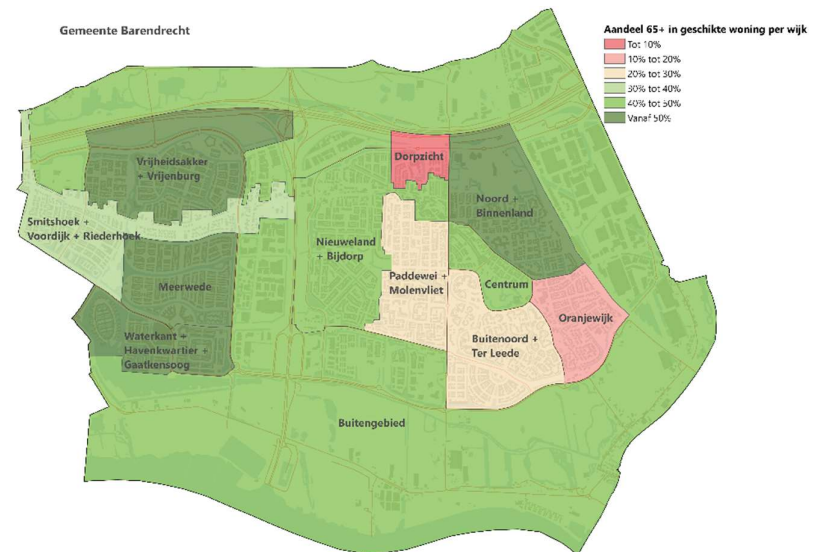
Figuur 3.12: Geschiktheid woningvoorraad naar wijk (2021)

Bron: WOZ-gegevens gemeente Barendrecht..

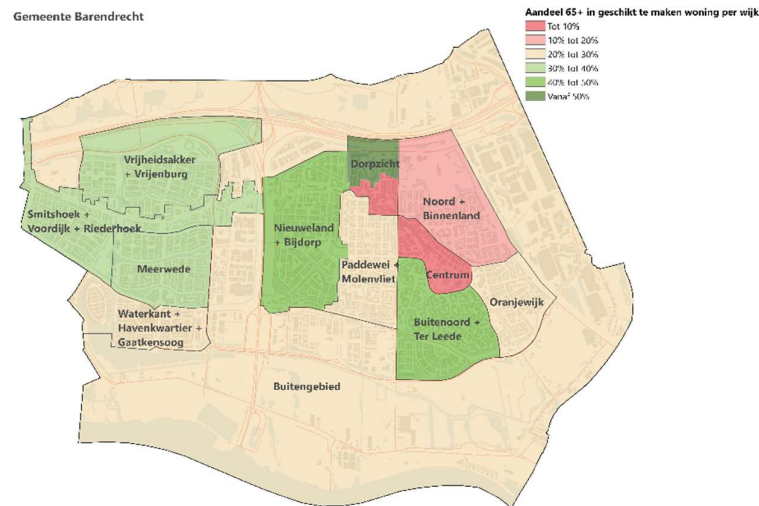
In figuur 3.13 is de geschiktheid naar leeftijd bekeken per wijk. Ook hier vallen weer flinke verschillen per wijk waar te nemen. In de wijken Noord, Vrijheidsakker, Meerwede en Waterkant woont een meerderheid van de 65-plussers in een woning die geschikt is. In de wijken Dorpzicht en Oranjewijk wonen ouderen het minst vaak in een geschikte woning.

Figuur 3.13: Geschiktheid van de huidige woning van 65-plussers naar wijk.

Bron: WOZ-gegevens en BRP-gegevens gemeente Barendrecht.

Figuur 3.14: Geschikt te maken woningen van 65-plussers naar wijk.

Bron: WOZ-gegevens en BRP-gegevens gemeente Barendrecht.

In de wijk Dorpzicht zijn de meeste woningen van 65-plussers wel geschikt te maken. Anders is dat met name in het Centrum, waar nauwelijks woningen geschikt te maken zijn.

Als we tenslotte inzoomen op de 85-jarigen, dan ontstaat het beeld dat te zien is in tabel 3.10. Boven de 85 jaar zijn ouderen veelal kwetsbaarder, en kan een niet-geschikte woning ineens een probleem gaan geven. Van de 777 Barendrechtse huishoudens met een 85-plusser wonen er 195 in een niet-geschikte woning. Zij wonen vooral in de oudere wijken van de gemeente: Centrum, Noord en Paddewei / Molenvliet.

Tabel 3.10: Woningen van 85-plussers naar geschiktheid, per wijk

	Geschikt voor ouderen	Geschikt te maken	Niet geschikt voor ouderen	Totaal
Wijk 01 Centrum	28	1	32	61
Wijk 02 Noord + Binnenland	93	15	35	143
Wijk 03 Oranjewijk	6	7	25	38
Wijk 04 Buitenoord + Ter Leede	48	27	12	87
Wijk 05 Paddewei + Molenvliet	46	23	50	119
Wijk 06 Nieuweland + Bijdorp	66	18	26	110
Wijk 07 Dorpzicht	0	4	1	5
Wijk 08 Smitshoek + Voordijk + Riederhoek	18	9	10	37
Wijk 09 Meerwede	72	8	0	80
Wijk 10 Waterkant + Havenkwartier + Gaatkensoog	56	2	0	58
Wijk 11 Vrijheidslakker + Vrijenburg	18	3	0	21
Wijk 12 Buitengebied	9	5	4	18
Gemeente Barendrecht	460	122	195	777

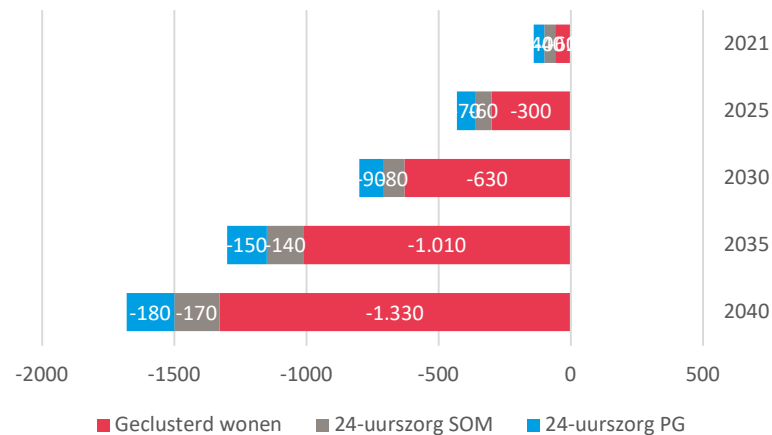
De huisvestingsopgave: match vraag en aanbod

Het aantal reguliere geschikte woningen dat beschikbaar is voor senioren is 2.700. Dit lijkt voldoende om aan de vraag te kunnen voldoen, de vraag ontwikkeld zich van 1.030 geschikte woningen nu naar 1.580 geschikte woningen in 2040. Dat er in kwantitatief opzicht sprake is van een balans, wil echter niet zeggen dat dat op individueel niveau ook zo is. Er kunnen immers ook ouderen in een geschikte woning wonen die zelf nog geen

mobiliteitsbeperking hebben. Het teruglopen van het overschot is daarom wel zorgelijk.

Een vergelijking van de vraagprognose met het aanbod aan specifieke woonvormen voor ouderen, laat zien dat het totale woningaanbod voor ouderen op dit moment al een klein tekort laat zien.

Figuur 3.17: Vraag-aanbodbalans geclusterde woonvormen voor ouderen (trendvariant)

Bron: aanbodinventarisatie, prognosemodel Companen.

Richting 2040 loopt het tekort snel verder op. In onderstaande tabel is te zien wat de balans is van vraag en aanbod, uitgaande van het huidige aanbod en een bandbreedte in de vraagprognose tussen beide varianten.

Tabel 3.11: Vraag-aanbodbalans geclusterde woonvormen voor ouderen in de twee varianten

	Vraag 2021	Aanbod 2021	Aanbod -vraag 2021	Aanbod -vraag 2025	Aanbod -vraag 2030	Aanbod -vraag 2040
24-uurs PG	130	90	-40	-70	-90 tot -100	-180 tot -190
24-uurs SOM	130	100	-30	-60	-80 tot -90	-170 tot -180
Geclusterd wonen	1.130	1.070	-60	-210 tot -300	-420 tot -630	-800 tot -1.330
Totaal	1.390	1.260	-130	-340 tot -430	-610 tot -800	-1.170 tot -1.680

Bron: aanbodinventarisatie, prognosemodel Companen.

Uit het overzicht blijkt dat er op korte termijn een aantal knelpunten zal ontstaan:

- De capaciteit aan 24-uurszorg kent momenteel een tekort van zo'n 70 plekken. Geleidelijk ontstaat er een groeiend tekort aan plekken, waarbij we een versnelling zien ontstaan na 2030 door een oplopend aantal 85-plussers. Het tekort zal in 2040 zijn opgelopen tot 350 tot 370 plekken (afhankelijk van het vraagscenario).
- In de huidige situatie is er een gering tekort aan geclusterde woningen, minder dan 5 procent. Tot 2040 verdubbelt echter de vraag, waardoor een fors tekort ontstaat tot tussen de 1.170 en 1.680 woningen.

Tabel 3.12: Vraag-aanbodbalans geclusterde woonvormen voor ouderen naar marktsegment in de twee varianten

	Vraag 2021	Aanbod 2021	Vraag 2040	Tekort 2040
Sociale huur	730	1.070	1.170 – 1.500	100 - 430
Part. huur	130	0	210 - 290	210 - 290
Koop	270	0	440 - 570	440 - 570
Totaal	1.130	1.070	1.820 – 2.360	750 – 1.290

Bron: Woonzorgweter, Woon2018 en CBS-Microdata.

Kijkend naar de marktsegmentatie van de geclusterde woonvormen van ouderen, dan valt het volgende op:

- Op het sociale huuraanbod in geclusterde vorm is op dit moment voldoende aanbod (althans op papier, want door het ontbreken van aanbod in de koopsector zal er vraagsubstitutie naar de huursector plaatsvinden). Het aanbod is ruim vergeleken bij de vraag, maar dit slaat na 2030 om in een tekort.

- In de koopsector en de particuliere huursector is voor zover Companen heeft kunnen nagaan op dit moment geen aanbod, maar er is wel vraag naar geclusterd wonen in de koopsector, en deze vraag neemt toe.

Niet al het aanbod dat is meegeteld onder de noemer 'geclusterd wonen voor ouderen' zal perse voldoen aan de woonwensen van mensen met een (oplopende) zorgvraag: niet alle complexen zullen een ontmoetingsruimte of gezamenlijke tuin in het complex hebben of in de directe nabijheid, en we zien landelijk dat een beperkt deel van de complexen beschikt over een scootmobielberging. Met het oog op de toenemende vraag naar geclusterd wonen voor ouderen ligt hier een opgave om het bestaande aanbod aan te passen zodat het wel in alle gevallen voldoet aan de gewenste kwaliteit.

4 Mensen met een verstandelijke beperking

De groep mensen met een verstandelijke beperking kent een diverse samenstelling. Zij kunnen onder andere behoefte hebben aan verpleging of verzorging, huishoudelijke hulp of begeleiding bij gedragsproblematiek. Wonen met andere verstandelijk beperkten in een geclusterd woonconcept is doorgaans prettig voor deze groep. Een deel van de verstandelijk beperkten is ook zelfredzamer en woont in toenemende mate zelfstandig in de wijk. In dit hoofdstuk brengen wij de behoefte aan geclusterde en gespikkelde plekken voor zorg met verblijf voor de VG-groep in beeld, en zetten we deze vraagontwikkeling af tegen het bestaande aanbod.

In dit onderzoek richten wij ons primair op de groep die gebruik maakt van Wlz-zorg. Dit houdt in dat we het hebben over mensen die ‘levenslang en levensbreed’ ondersteuning nodig hebben, thuis of in een zorginstelling. Deze mensen staan onder permanent toezicht of ontvangen 24 uur per dag zorg in de nabijheid. Omdat we ingaan op de groep mensen die levenslang behoefte hebben aan zorg met verblijf, spreken we niet over een groep die uitstroomt.

In de afgelopen jaren is de toegang tot de Wlz voor mensen met een verstandelijke beperking iets beperkter geworden. Nieuwe cliënten met een lichte zorgvraag (Wlz-indicaties VG 1 en 2) kunnen tegenwoordig geen beroep meer doen op een woonplek in een instelling. In plaats daarvan krijgen zij ondersteuning vanuit de Wmo. Bestaande cliënten met een lichte zorgvraag die in een instelling wonen, mogen hier wel blijven. Ondanks de beperkte toegang tot Wlz-indicaties, zien wij een landelijke trend waarin er steeds meer mensen een indicatie voor VG hebben. Deze groei stijgt sneller dan de algehele

bevolkingsgroei. Deels wordt dit verklaard door het ouder worden van de doelgroep. Andere mogelijke verklaringen zijn herindicering of betere diagnostiek.

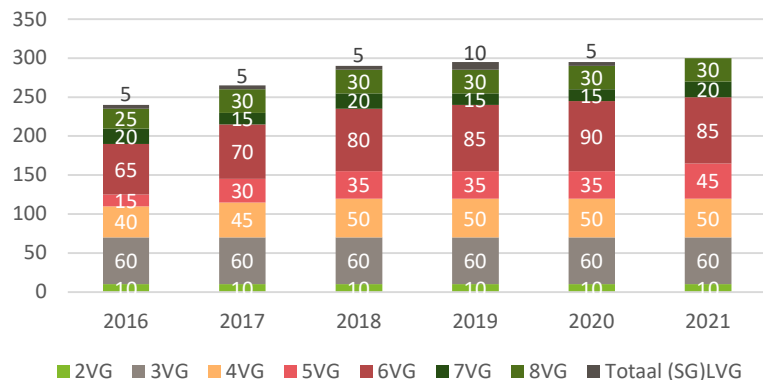
De VG-doelgroep gaat daarnaast steeds vaker extramuraal wonen. Door technologische ontwikkeling in de zorg is het steeds vaker (beter) mogelijk om buiten een instelling te wonen. Daarnaast is er een toenemende vraag zichtbaar vanuit cliënten (en verwanten) om het zorgpakket zelf samen te stellen. Wanneer iemand een Wlz-indicatie heeft, kunnen woningaanpassingen die ervoor moeten zorgen thuis te kunnen blijven wonen, hier ook (deels) uit betaald worden. Ook hebben verstandelijk beperkten, met een Wlz-indicatie en een leeftijd tot 23 jaar, recht op huurtoeslag op huurwoningen met een prijs tot de liberalisatiegrens (in 2021: € 751,33). Voor jongere VG-clieënten in de Wmo geldt echter de kwaliteitskortingsgrens, ook wel de jongerengrens genoemd (€ 442,46).

Woonvraag van verstandelijk beperkten

Het aantal Wlz-indicaties voor zorg aan verstandelijk beperkten (VG) is over de jaren 2015 tot en met 2021 gestegen. In 2021 waren er volgens de afgegeven Wlz-indicaties van het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) 300 mensen met een VG-indicatie in Barendrecht.

Deze stijging komt mede doordat er omstreeks 2016 en 2017 een fors aantal mensen een herindicering naar de Wlz-zorg heeft gekregen. Landelijk zien wij dat een deel van de doelgroep VG in 2015 is overgegaan naar de Wmo, maar dat een deel van deze groep later alsnog een VG-indicatie heeft gekregen. Hiermee lijkt de toename in indicaties tussen 2016 en 2017 vooral een ‘reparatie’.

Figuur 4.1: Historisch zorggebruik VG gemeente Barendrecht (2015 – 2020)

Bron: Indicatiegegevens CIZ.

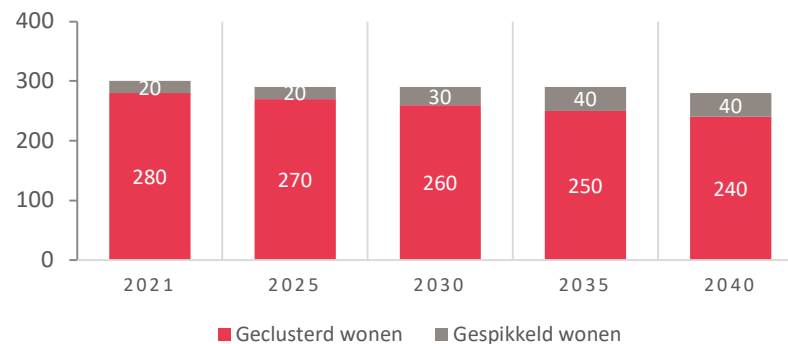
Aan de hand van deze indicatiegegevens en de bevolkingsprognose van de gemeente Barendrecht hebben wij een inschatting opgesteld van de zorgvraag van verstandelijk beperkten voor de periode tot 2040. In deze basisprognose is inzichtelijk gemaakt hoe de totale zorgvraag van verstandelijk beperkten zich zal ontwikkelen. De onderstaande tabel toont de verwachte vraag naar VG-plekken volgens de basisprognose: een beleidsvrije, demografische doorrekening op basis van de huidige vraag.

Tabel 4.1: Gemeente Barendrecht. Prognose woonvormen (2021 - 2040), demografische doorrekening

	2021	2025	2030	2035	2040
Prognose	300	290	290	290	280
Geclusterd wonen	280	270	260	250	240
Gespikkeld wonen	20	20	30	40	40

Bron: Bevolkingsprognose Barendrecht, Indicatiegegevens CIZ, bewerking Companen.

Figuur 4.2: Gemeente Barendrecht. Prognose zorgvraag (2021 - 2040), demografische doorrekening

Bron: Bevolkingsprognose Barendrecht, Indicatiegegevens CIZ, bewerking Companen.

Trendscenario (scenario: 'lokaal wonen')

In de basisprognose komt naar voren dat het aantal mensen met een VG-indicatie in de komende decennia licht gaat dalen. In vergelijkbare onderzoeken is geopperd dat het aandeel mensen met een Wlz-indicatie voor VG juist zal gaan stijgen, door toegenomen levensverwachting en vitaliteit van de groepen verstandelijke beperkten. In het tweede scenario (trendscenario) wordt dit wel meegerekend.

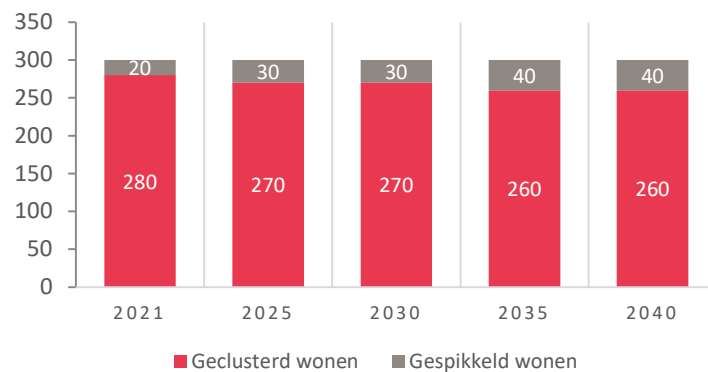
Tabel 4.2: Gemeente Barendrecht. Prognose woonvormen (2021 - 2040), scenario 'lokaal wonen'

	2021	2025	2030	2035	2040
Prognose	300	300	300	300	300
Geclusterd wonen	280	270	270	260	260
Gespikkeld wonen	20	30	30	40	40

Bron: Bevolkingsprognose Barendrecht, Indicatiegegevens CIZ, bewerking Companen.

In de trendscenario is het uitgangspunt dat het aandeel mensen met VG-indicatie in de komende jaren geleidelijk aan richting het landelijk gemiddelde beweegt, omdat nieuwe VG-cliënten er vaker voor kiezen om in hun eigen omgeving te blijven wonen in plaats van naar een verder afgelegen instelling te verhuizen (vandaar de benaming 'lokaal wonen'). In dit scenario zal het aantal mensen met een VG-indicatie in de gemeente Barendrecht licht toenemen.

Figuur 4.3: Gemeente Barendrecht. Prognose zorgvraag (2021 - 2040), scenario 'lokaal wonen'

Bron: Bevolkingsprognose Barendrecht, Indicatiegegevens CIZ, bewerking Companen.

Trends en ontwikkelingen

Een aantal trends zijn van invloed op de toekomstige vraag naar wonen met VG-zorg:

- Klanten kunnen door de inzet van sociale robots zelfstandiger leven. Ze helpen de klant bij de dagindeling en ondersteuning van activiteiten. De robot stuurt herinneringen voor dagtaken en kan bijvoorbeeld aangeven of het verstandig is om een jas aan te trekken als de klant naar buiten gaat. Ook stimuleren robots de communicatieve en sociale vaardigheden door zelf gesprekken te voeren én berichten af te spelen van verzorgers en naasten.
- Er zijn tal van apps en e-learning modules voor de GZ ontwikkeld. Apps kunnen bijvoorbeeld helpen bij het herkennen en reguleren van emoties. Apps zijn op alle momenten van de dag beschikbaar, zo kunnen ze ondersteuning bieden wanneer de klant dat nodig heeft. Daarnaast zijn e-learning modules die helpen bij het behouden van de 'eigen regie'. De klant kan dan in eigen tijd blijven werken aan zelfstandigheid.
- Er zijn medische hulpmiddelen die helpen het vergroten van de leefomgeving. Er zijn helmen die als kraag onder kleding gedragen kunnen worden en bij een valbeweging omhoog schieten als een helm. Doordat de helm onzichtbaar is, kunnen klanten met val-gevaar met meer vertrouwens op pad. Ook zijn er apps in ontwikkeling die als virtuele geleidelijn dienen. Die helpen klanten om in onbekende gebouwen eenvoudig te navigeren.
- Tezamen met de deelnemers aan de werksessie nemen wij de trend van het 'lokaal wonen' waar: wij zien een toenemende behoefte van cliënten om te wonen in de omgeving waar zij opgegroeid zijn of vertrouwd mee zijn. In veel kleinere gemeenten worden daardoor in de laatste jaren meer kleinschalige woonlocaties aangeboden.

Aanbodanalyse

Aan alle zorgaanbieders in de gemeente Barendrecht is gevraagd hoeveel woonzorgplekken zij hebben voor deze doelgroep. In de onderstaande tabel wordt het geïnventariseerde aanbod weergegeven.

Tabel 4.3: Aanbod naar woonvorm (2021)

Zorgaanbieder	Complex	Aantal woningen
ASVZ	Vrijheidakker	25
Humanitas	Concertweg	15
Humanitas	Donge	8
Humanitas	Vrijheidsakker	24
Humanitas	Klarinetweg oneven	26
Humanitas	Klarinetweg even	32
Humanitas	Gezinsopvang	6
Overburen	Meliom	28
Overburen	KSW-B	22
Zuidwester	Pottenbakkerij	15
Totaal		201

Bron: Aanbodinventarisatie zorgaanbieders gemeente Barendrecht..

Zorgaanbieders ASVZ, Humanitas, Zuidwester en Stichting Overburen hebben samen tien complexen gemeld met in totaal 201 VG-plekken.

De huisvestingsopgave: match tussen vraag en aanbod

Bij het opstellen van de huisvestingsopgave gaan wij uit van de basisprognose. Het scenario 'lokaal wonen' geldt als een alternatief; op de verdeling van Wlz-plekken heeft de gemeente immers weinig sturingsmogelijkheden. De beweging van het 'lokaal wonen' staat of valt met de wil van zorgaanbieders om aanbod te spreiden en de wil van cliënten om elders te gaan wonen. De basisprognose geeft een 'neutraal' toekomstbeeld, waarin er rekening wordt gehouden met demografische ontwikkelingen (zoals bevolkingsgroei of een

stijgende levensverwachting). Een vergelijking van de vraagprognose met het huidige woonzorgaanbod voor de doelgroep verstandelijk beperkten, laat het volgende zien:

- Het aanbod dat in beeld is voorzien niet voldoende in de vraag naar VG-aanbod. De huidige vergelijking van vraag en aanbod leidt tot een tekort aan 100 plekken. Door demografische ontwikkelingen loopt dit tekort op terug naar 80 plekken. Het is echter mogelijk dat niet al het geclusterd woningaanbod in de gemeente in beeld is gebracht.
- Er is geen beeld van het aanbod van gespikkeld wonen.

Tabel 4.4: Balans tussen vraag en aanbod aan woonvormen voor VG

	Aanbod	Vraag-aanbod 2021	Vraag-aanbod 2025	Vraag-aanbod 2030	Vraag-aanbod 2035	Vraag-aanbod 2040
Basisprognose	200	-100	-90	-90	-90	-80
Scenario lokaal wonen	200	-100	-100	-100	-100	-100

Bron: prognosemodel Companen.

5 Beschermd wonen en uitstroom uit Maatschappelijke Opvang

Beschermd Wonen (BW) is bedoeld voor mensen die niet zelfstandig kunnen wonen vanwege psychische en/of psychosociale problematiek en die begeleid worden bij het wonen. Na een verblijf in Beschermd Wonen kan de cliënt uitstromen richting zelfstandig wonen, soms met een tussenstap. Ook is er jaarlijks uitstroom vanuit de Maatschappelijke Opvang en Jeugdhulp-met-verblijf. In dit hoofdstuk maken we een analyse van de ontwikkeling van de vraag naar plekken voor zorg met verblijf voor mensen met een indicatie voor BW en gaan we in op de jaarlijkse vraag naar woonruimte die voortkomt uit de uitstroom uit zorgvoorzieningen.

Doelgroepen en context

Barendrecht maakt onderdeel uit van de Beschermd Wonen regio Rotterdam, samen met de gemeenten Albrandswaard, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Ridderkerk en Rotterdam. Centrumgemeente Rotterdam is verantwoordelijk voor deze zorg in alle gemeenten in deze regio en is budgethouder.

Maatschappelijke opvang

Mensen die (tijdelijk) geen vorm van onderdak hebben, kunnen terecht bij de maatschappelijke opvang. In Nederland geldt dat iedereen hier terecht moet kunnen voor een slaapplek; er is geen maximum aantal plekken in de nachtopvang. De maatschappelijke opvang kent een grote verscheidenheid aan vormen, en ook een grote diversiteit aan 'gebruikers'. Gezinnen kunnen op diverse locaties terecht in gezinsopvang, terwijl de nachtopvang dient voor korter verblijf voor met name alleenstaanden. Het gaat om mensen met

uiteenlopende problematiek: huiselijk geweld, psychische problemen, schulden of verslaving. Maar steeds vaker gaat het ook om mensen die als gevolg van een scheiding, al dan niet in combinatie met werkloosheid, op straat komen te staan. Maatschappelijke opvang is per definitie tijdelijk: het is altijd de bedoeling dat mensen die hier verblijven, op enig moment weer zelfstandig gaan wonen. Mensen voor wie dit niet haalbaar blijkt, stromen soms door naar Beschermd Wonen.

Beschermd Wonen (Wmo)

Nu de Wlz is opengesteld voor ggz-cliënten met een langdurige zorgvraag, zullen BW-voorzieningen (Wmo) vaker een 'doorstroomkarakter' hebben; na verloop van tijd zullen de meeste cliënten weer zelfstandig(er) gaan wonen met meer of minder intensieve begeleiding. Hoeveel mensen naar verwachting op jaarbasis zullen uitstromen en dus op zoek moeten naar alternatieve woonruimte is van veel factoren afhankelijk. Daarnaast kan 'uitstroom' vanuit BW in de praktijk verschillende dingen betekenen:

- Een cliënt verhuist vanuit een BW-instelling naar een zelfstandige woning of naar een appartement of studio in een geclusterde woonvorm. In beide gevallen gaat de cliënt zelf huur betalen. Als nog ondersteuning nodig is, dan wordt deze geboden in de vorm van ambulante begeleiding.
- Een cliënt verhuist niet, maar de woonplek wordt 'omgeklapt': de BW-indicatie vervalt en wordt vervangen door een indicatie voor ambulante begeleiding. De cliënt gaat voortaan zelf huur betalen.

Kwetsbare jongeren

De groep 'kwetsbare jongeren' (18 tot 23 jaar) die een specifieke vraag heeft op de woningmarkt is eveneens een diverse groep. Het grootste deel stroomt uit vanuit een pleeggezin of jeugdhulpinstelling. Er bestaat een variëteit aan woonvormen voor jeugdhulp met verblijf, waaronder pleeggezinnen, gezinshuizen of in een 'residentiële setting' zoals een behandelgroep. Rond hun

18^e levensjaar² stromen kwetsbare jongeren uit. Een deel van hen gaat vervolgens wonen in een zelfstandige woning of kamer, maar er zijn ook jongeren die doorstromen naar instellingszorg of een vorm van begeleid wonen.

Veranderingen in het Beschermd Wonen-stelsel

Vanaf 1 januari 2022 vindt geleidelijk een verdere decentralisatie van Beschermd Wonen plaats, met een zichttermijn tot 1 januari 2033. De wettelijke centrumgemeentefunctie die Rotterdam nu vervult komt dan te vervallen, de regionale gemeenten maken met elkaar nieuwe afspraken over de verdeling tussen centrumgemeente en overige gemeenten. De financiële middelen voor Beschermd Wonen worden vanaf 2023 gedecentraliseerd en aan elke individuele gemeente beschikbaar gesteld op basis van een ingroeipad.

Daarnaast ontvangt een deel van de huidige Beschermd Wonen-cliënten vanaf 1 januari 2021 financiering vanuit de Wlz, omdat zij 'levenslang' ondersteuning nodig hebben. Zorg en verblijf worden dan niet meer betaald vanuit de Wmo, maar vanuit de Wlz. Landelijk wordt verwacht dat ongeveer 35% van het cliëntenbestand in 2020 straks financiering uit de Wlz krijgt. De woon- en zorgvraag van deze doelgroep zal onder dit nieuwe financieringsregime niet wezenlijk veranderen. De cliënten hebben immers nog steeds behoefte aan een beschermde woonplek. Vanwege de soortgelijke woonvraag, nemen wij in dit hoofdstuk de gehele groep BW mee; zijnde alle mensen die financiering vanuit Wmo en Wlz zullen ontvangen.

² Jongeren in pleeggezinnen kunnen tot 21 jaar in jeugdhulp verblijven. Doorgaans is de begeleidingsvraag onder deze jongeren na uitstroom ook lager of niet aanwezig.

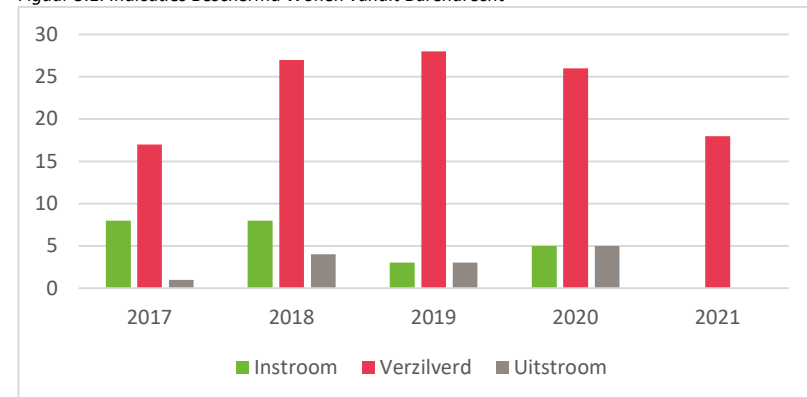
Vraaganalyses Beschermd Wonen (Wmo)

In de stadsregio Rotterdam hebben begin 2021 bijna 1.500 mensen een 'verzilverde' indicatie voor Beschermd Wonen, volgens de registratiegegevens. In de jaren daarvoor lag dit zelfs boven de 1.800. De vraag is vermoedelijk nog groter, omdat er ook mensen zijn die een indicatie hebben gekregen maar die nog niet hebben kunnen verzilveren. De omvang hiervan is niet bekend.

Er stromen jaarlijks tussen de 300 en 400 mensen uit naar reguliere of andere huisvesting, en er stromen ook weer tussen de 300 en 400 mensen in.

Barendrecht neemt van die indicaties in de regio slechts een zeer beperkte aandeel voor haar rekening, zoals te zien is in figuur 5.1.

Figuur 5.1: Indicaties Beschermd Wonen vanuit Barendrecht

Bron: Regiomonitor Rotterdam.

In 2021 ging het om 17 verzilverde indicaties van mensen afkomstig uit Barendrecht, iets meer dan één procent van het aantal van de hele regio. In de jaren daarvoor was het aantal wat groter, maar dat gold voor de hele regio.

De instroom fluctueert sterk, van drie tot acht per jaar vanuit Barendrecht. De uitstroom naar Barendrecht is nog lager, tussen 1 en 5 per jaar.

Het aantal plaatsingen in Barendrecht is hoger dan het aantal mensen met een indicatie dat uit Barendrecht zelf afkomstig is. Er waren in 2021 23 personen met een BW-indicatie in Barendrecht geplaatst en de twee jaar daarvoor zelfs rond de 50. Dat wil zeggen dat er ook mensen met een BW-indicatie vanuit andere gemeenten in Barendrecht worden gehuisvest.

Aanbodanalyse

Companen heeft onder aanbieders een inventarisatie gedaan naar het aanbod aan woonzorgvoorzieningen voor de doelgroep van Beschermd Wonen (los van de financieringscategorie, dat kan Wmo zijn of Wlz).

Tabel 5.1: Aanbod naar woonvorm (2021)

Zorgaanbieder	Complex	Aantal woningen
Patrimonium Barendrecht	Concertweg	21
Patrimonium Barendrecht	Donge	23
Patrimonium Barendrecht	Irenestraat	5
Patrimonium Barendrecht	Gespikkeld	4
Pameijer	Logeerhuis Casa	8
Stichting Yulius	Het Fundement	31
Zuidwester	Vd Vormhaven	16
Totaal		108

Bron: Aanbodinventarisatie zorgaanbieders gemeente Barendrecht..

Uit de bestanden zijn in totaal maximaal 108 plekken te herleiden. Mogelijk zitten hier wel dubbeltellingen in met de VG-plekken, want zowel Stichting Humanitas als Patrimonium Barendrecht rapporteren plekken aan de Concertweg en de Donge (maar met verschillende aantallen: Humanitas meldt 15 plekken aan de Concertweg en 8 aan de Donge, samen 23 plekken; Patrimonium meldt 44 plekken op beide locaties samen, een verschil van 21). Mocht het gaan om dubbeltellingen, dan daalt het aantal BW-plekken met 21 tot 87.

Ook met 87 plekken is het aanbod in Barendrecht ruim groter dan de lokale vraag. Er is dus geen tekort, als je afgaat op het huidige aantal verzilverde indicaties. Er is geen zicht op het aantal niet-verzilverde indicaties (de wachtlijst), waardoor het niet met zekerheid valt te zeggen of er daadwerkelijk een overschot zal ontstaan na de decentralisatie van het Beschermd Wonen.

In Barendrecht zijn er geen voorziening voor Maatschappelijke Opvang gemeld in de uitvraag. Vermoedelijk neemt centrumgemeente Rotterdam dit voor haar rekening. Wel laat het bestand van Patrimonium Barendrecht drie panden zien die voor Jeugdzorg in gebruik zijn (aan de Lavendelhof, Bark en Klipper). Er zijn ons geen gegevens over de uitstroom uit deze of andere voorzieningen voor Maatschappelijke Opvang bekend.

Regulier woonaanbod

Om uitstroom uit instellingszorg te bewerkstelligen is voldoende goedkoop woningaanbod nodig, het liefst met een goede spreiding over de wijken en kernen. Daarbij geldt dat de overgang naar een eigen woning in veel gevallen valt te beschouwen als (opnieuw) een stap naar een zelfstandig leven, met alle bijkomende verantwoordelijkheden en vraagstukken. De kwetsbare uitstromers hebben hierbij vaak behoefte aan ondersteuning en begeleiding.

Voor uitstromende zorgvragers moet een zorgvuldige afweging gemaakt worden als het gaat om de woonlocatie. Alles moet erop gericht zijn de kans op terugval te minimaliseren. Denk bijvoorbeeld aan BW-cliënten die baat hebben bij een prikkelarme omgeving of aan jongeren die buiten bereik van verslavingsgevoelige plekken moeten blijven. Een passende woonkwaliteit is sterk afhankelijk van de problematiek waarmee mensen te maken hebben. De problematiek is voor ieder persoon net weer anders en vergt daarom maatwerk. Spreiding van het goedkope woningaanbod geeft (fysieke) ruimte om maatwerk ook goed toe te kunnen passen.

Vrijkomend goedkoop huuraanbod

Uitstromers zijn veelal aangewezen op het goedkope aanbod van de woningcorporaties. Dit aanbod is beperkt. Er is geen zicht op het aantal mutaties in de goedkope voorraad, omdat Patrimonium Barendrecht daarover niet heeft gerapporteerd.

Match vraag en aanbod

Het valt op basis van de beperkte beschikbare gegevens op dit moment niet op te maken of er sprake is van een tekort.

Bijlage 1: Afkortingen en begrippen

- **Ambulantisering (GGZ):** afbouwbeleid van intramurale zorg. Een deel van de GGZ-Cliënten die voorheen zorg met verblijf in een instelling kreeg, wordt voortaan ambulant begeleid in hun eigen woning.
- **BW:** Beschermd Wonen (Wmo). Wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorend toezicht en begeleiding. Beschermd Wonen is binnen de Wmo 2015 een maatwerkvoorziening.
- **Extramuralisering:** het streven om buiten de muren van een zorginstelling gelijkwaardige zorg te bieden, bijvoorbeeld in de eigen woning. Anders dan bij ambulantisering gaat het niet zozeer om individuele cliënten vanuit een instelling in de wijk te laten wonen, maar dat nieuwe cliënten minder snel worden opgenomen in een instelling.
- **MPT:** Modulair Pakket Thuis. Verstrekkingvorm Zorg in Natura: een deelverstrekking die kan worden gecombineerd met het PGB.
- **PGB:** Persoonsgebonden budget: een verstrekkingvorm in de Wet langdurige zorg en Wmo waarbij de cliënt of diens vertegenwoordiger het budget beheert.
- **PG:** Psychogeriatric. Aandoeningen die gepaard gaan met beperkingen van de geestelijke vermogens (psycho) op hogere leeftijd (geriatric).
- **Scheiden wonen en zorg:** Cliënt betaalt zelf de huur en de kosten voor levensonderhoud.
- **SOM:** Somatic. Zorg bij lichamelijke ziektes.
- **VG:** Verstandelijk Gehandicapt.
- **VPT:** Volledig Pakket Thuis. Verstrekkingvorm Zorg in Natura: een totale verstrekking die thuis kan worden geleverd.
- **Wlz:** Wet langdurige zorg
- **Wmo:** Wet maatschappelijke ondersteuning
- **Zvw:** Zorgverzekeringswet

Woonvormen

Ouderen

- **24-uurszorg:** Wooneenheden in een verpleeghuis of een woonzorgcentrum. Wij betrekken hierin alleen het aanbod voor de Wlz-zorg.
- **Gecusterde wonen voor ouderen:** Woningen met een label voor senioren in een woonvorm met 10 of meer wooneenheden en met een welzijnsvoorziening (bijvoorbeeld ontmoetingsruimte, recreatievoorziening of buitenruimte voor gezamenlijk gebruik) in de directe woonomgeving (500 meter) of inpandig.
- **Reguliere woning:** 'gewone', niet-geclusterde woning. Het gaat hierbij zowel om gezinswoningen als om appartementen of studio's waar ook mensen zonder zorgvraag kunnen wonen.
- **Geschikte woning:** reguliere woning die geschikt is voor ouderen of andere zorgvragers met een (lichte) lichamelijke beperking. Alle primaire voorzieningen liggen gelijkvloers of zijn zonder traplopen bereikbaar.
- **Potentieel geschikte woning:** reguliere woning die geschikt te maken is voor ouderen of andere zorgvragers met een (lichte) lichamelijke beperking door een woningaanpassing, zoals een traplift of een aangepaste badkamer.
- **Niet-geschikte woning:** reguliere woning die alleen bij een ingrijpende renovatie geschikt te maken is voor ouderen of andere zorgvragers met een (lichte) lichamelijke beperking.

Verstandelijk beperkten

- **Gecusterd wonen:** Woonvorm waarbij de bewoner een eigen appartement of studio heeft met voorzieningen, maar ook met een ontmoetingsruimte in of bij het pand. Betreft zowel groepswonen als het wonen in gecusterde appartementen, waarbij begeleiding 24-uur aanwezig kan zijn of 24-uur oproepbaar is.

- **Groepswonen:** een specifieke vorm van geclusterd wonen, waarbij bewoners een kamer hebben en voorzieningen als keuken en woonkamer delen met andere bewoners.
- **Gespikkeld wonen:** wonen in een reguliere, niet-geclusterde woning in de nabijheid van een woonvorm waarvandaan zorg en begeleiding geboden kan worden.

Kwetsbare jongeren

- **Geclusterd begeleid wonen:** Doorstroomgerichte 'tussenvorm', waarbij jongeren (intensieve) begeleiding ontvangen bij het zelfstandig wonen. In fases groeien zij toe naar zelfstandigheid. Voorbeelden zijn kamertrainingscentra of fasehuizen.

Bijlage 2: Input van zorgaanbieders

Zorgaanbieder	Locatie	Vastgoedeigenaar	24-uurszorg PG	24-uurszorg SOM	Geclusterd wonen	Groepswonen
ASVZ	Vrijheidsakker	ASVZ				25
St Humanitas	Concertweg	Huur			15	
St Humanitas	Donge	Huur			8	
St Humanitas	Vrijheidsakker	Huur			24	
St Humanitas	Klarinetweg oneven	St Humanitas			26	
St Humanitas	Klarinetweg even	St Humanitas			32	
St Humanitas	De Reling	Huur			6	
St Overburen	Meliom	St Overburen				28
St Overburen	KSW-B	Patrimonium				22
St Yulius	Het Fundament	St Yulius				31
Laurens	Borgstede	Woonzorg Nederland	33	40		
Laurens	De Elf Ranken	Laurens	62	64		
St Pameijer	Bark	Patrimonium			1	
St Pameijer	Jan Gilles Oemvliet	Patrimonium			1	
St Pameijer	Logeershuis Casa	St Pameijer				8
Zuidwester	Van der Vormhaven					16
Zuidwester	Pottenbakkerij					15
Totaal			95	104	113	145

Zorgaanbieder	Locatie	Beschrijving	Doelgroep	Kunnen bewoners blijven als ze geen zorg meer ontvangen?	Toekomstplannen
ASVZ	Vrijheidsakker	Verschillende naast elkaar gelegen appartementen, cliënten delen per 2 een voordeur.	BW, jong volwassenen en volwassenen, er wonen nu ook ouderen. Maar toekomst geen ouderen met verzorging.	Nee	Toekomst locatie wordt onderzocht, vanuit de zorg geen ideale locatie i.v.m. het delen van de voordeur.
St Humanitas	Concertweg		LVB	Nee	Nee
St Humanitas	Donge		LVB	Nee	Nee
St Humanitas	Vrijheidsakker		LVB	Nee	Nee
St Humanitas	Klarinetweg oneven		LVB	Nee	Ja
St Humanitas	Klarinetweg even		LVB	Nee	Ja
St Humanitas	De Reling	LVB gezinnen met kinderen en multiproblematiek		Nee	Nee
St Overburen	Meliom		VG		
St Overburen	KSW-B		VG		
St Yulius	Het Fundament	Yulius biedt een gestructureerde omgeving voor jongeren met autisme.	Jongeren tussen de 18 en 23 jaar	Nee	Nee
Laurens	Borgstede	Intramurale locatie ouderenzorg	Zowel PG als somatiek	Nvt	Vervangende nieuwbouw, in totaal 99 plaatsen
Laurens	De Elf Ranken	Intramurale locatie ouderenzorg,	Zowel PG als somatiek. Tevens 16 plaatsen ELV (ZvW)	Nvt	Nee
St Pameijer	Bark		Intramurale plek	Nee	Nee
St Pameijer	Jan Gilles Oemvliet		Intramurale plek	Nee	Nee
St Pameijer	Logeershuis Casa	Logeershuis		Nee	Nee
Zuidwester	Van der Vormhaven	8 woningen met ieder 2 plekken	BW met steunpunt		
Zuidwester	Pottenbakkerij	3 huizen met ieder 5 plekken	Verschillende doelgroepen, van LVB, tot EMB.		